

ZBERATEĽ[®] 2006

5

Ročník XII.
Cena 55 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

500 rokov Pápežskej švajčiarskej gardy (19)

Ochrana prírody a krajiny na známkach a na pamätnej striebornej minci (4 – 5)

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Pestrosť námetov – flóra, fauna, ale aj zaujímavé teritória (40 – 42)

Sada obehových mincí ročníka 2006 s mottom Zimných olympijských hier (6)

Pes – verným spoločníkom človeka (27)

Blahoprajné známky z Lity (20 – 22)

Puzzle z averzu a reverzu jednej telefónnej karty – MOT (14 – 15)

Vážení čitatelia,

Veľkonočné sviatky skončili, dúfame, že ste ich strávili príjemne a z prichádzajúcej jari načerpali nové sily a ďalšiu zberateľskú inšpiráciu. Nám sa však blíži redakčná uzávierka a ako to už býva, v tom čase začnú prichádzať príspevky, ktorých aktuálnosť nemožno poprieť, avšak termíny nás nepustia. Keďže vychádzame koncom mesiaca, musíme poskytnúť časový priestor na korektúry, celkové spracovanie a samozrejme aj na samotnú tlač. Preto znovu prosíme našich prispievateľov, aby zohľadňovali tieto skutočnosti a ak ide o aktuálne informácie tieto posielali tak, aby sme ich mali najneskôr 15. v mesiaci. Samozrejme, v každom čísle počítame s „last minute“ správou, ale nie vždy ten rozsah postačí.

K májovému číslu Zberateľa

Tesne pred uzávierkou sme dostali aj výsledky ankety o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 2005. Víťazstvo známky z emisného radu Umenie sa dalo očakávať, avšak prekvapujúca je pomerne níзка účasť. Keď vlni prišlo do ankety takmer 1 400 hlasov, tak v tomto roku ich nebolo ani tisíc! Pritom zo SR prišli len o 2 (dva) hlasy viac ako zo susednej ČR! A „najlepšou“ správou je, že výsledky sa vyhlásia 10. júna 2006 v Kostolanoch pod Trábečom, presne v čase konania Bratislavských zberateľských dní. Vlastne sa potom nemožno čudovať, že počet záujemcov o našu známku klesá, keď je problém skordinovať dve významné akcie. (Alebo to treba chápať inak?)

Aj v dnešnom čísle prinášame informácie o našich novinách, o novinách našich susedov, z ktorých najmä Rakúsko prichádza so zaujímavými námetmi. Poštové pečiatky majú v apríli zatiaľ len jeden záznam.

V piatom pokračovaní seriálu z oblasti numizmatiky nám jeho autorka pani Elena Minarovičová približuje históriu rímskeho mincovníctva v období Rímskej republiky.

Z obsahu májového čísla treba spomenúť List z Vilnius od V. Priputeny, v ktorom autor informuje o známkovej produkcii Litvy v roku 2005. Pri príležitosti výročia tragickej smrti M. R. Štefánika prináša J. Maniaček článok o osudoch jeho pomníkov na Slovensku. M. Jobek sa blíži k stému pokračovaniu svojho MOT (97), keď IV. časťou končí opis zaujímavého námetu na telefónnych kartách. O novom tlačive na vrátených zásielkach na Slovensku píše D. Evinic. J. Solava pokračuje o zvieratách v službách človeka a M. Bachratý pripomína 60 rokov prvého letu Praha – New York. Spomienku na rotačku Wifag II spracoval J. Fronc, redaktor Zpravodaja zberateľov čs. a českých poštových známok SČF.

Zberateľské štáty prinášajú príspevok V. Kučeru o prvom slovenskom aerograme. V tradičných rubrikách prinášame oznamy o zberateľských stretnutiach, o blížiacich sa BZD a inzerciu. Pestrá ponuka firmy Zberateľ umožňuje doplniť zbierky z oblasti námetov aj teritórií.

Veríme, že aj toto číslo časopisu vás zaujme a pomôže udržať vašu priazeň.

Vaša redakcia

ZBERATEĽ®

Ročník XII. - 2006 • Číslo 5 • Cena 55 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z noviniek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (7-10)
- **E. Minarovičová: Malá škola numizmatiky (5) – História rímskeho mincovníctva – obdobie rímskej republiky** / Short course of numismatics – History of Roman mintage – period of the Roman Republic / Grundschule der Numismatik – Geschichte des römischen Münzwesens – in der Zeit der Römischen Republik (11-13)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (97)** / Short column of a phonecard collector / Kurz über den Telephonkarten (14-15)
- **M. Bachratý: 60 rokov od prvého letu Praha – New York 1946** / 60 years since the 1st flight Prague – New York 1946 / Erster Flug Prag – New York - 60 Jahre (16-17)
- **A. Urminský: Skauting a filatelie v rokoch 1968 – 1970** / Scouting and philately in 1968–1970 / Skauting und Philatelie in Jahre 1968-1970 (18)
- **I. Lužák: 500 rokov Pápezskej švajčiarskej gardy** / 500th anniversary of the Papal Swiss guards / 500 Jahre Pápstliche Schweizergarde (19)
- **J. Solava: Zvieratá v službách človeka – Pes** / Animals serving people – Dog / Tiere im Dienst der Menschen – Hund (16)
- **J. Korený: Slováci v misii OSN UNME** / Slovaks in UNO mission UNME / Slowaken in der UNO Mission UNME (23)
- **V. Priputen: List z Vilnius** / Letter from Vilnius / Brief aus Vilnius (35-37)
- **D. Evinic: Nové tlačivo č. 11-022 „Spät“** / New form No.11-022 “Return” / Neue Drucksache Nr. 11-022 “Zurück” (28-29)
- **V. Kučera: O prvom slovenskom aerograme – príloha Zberateľské štáty** / On the 1st Slovak aerogramme – supplement Collectors' articles / Über den ersten slowakischen Aerogramm - Beilage

ZBERATEĽ[®]

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Anton Kulhánek ml., Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Đurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 55 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2006 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1490 Sk (52 USD).

■ Zasielanie príspevkov a inzerátov: Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo na CD. Obrázové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevýžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ Číslo 5/2006:

Redakčná uzávierka 19. apríla 2006
Do tlače zadané 24. apríla 2006
Dátum vydania 28. apríla 2006

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 25 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkany materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál
- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov
- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900,
Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava,
IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280
BIC: GIBASK BX

PLATBY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál
- peňažnou poukážkou typu H v hotovosti na adresu predajne Zberateľ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,
- peňažnou poukážkou typu U v hotovosti na účet číslo: 0170170280/0900; vo variabilnom symbole uveďte číslo zo spravidelného listu k zasielanému tovaru,
- prevodom z účtu na náš účet č. 0170170280/0900; v správe pre prijímateľa uveďte predmet platby, v prípade predplatného uveďte adresu, na ktorú máme časopis poslať.

Redakcia Zberatelya je na pôvodnej adrese Račianska 17,
☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk
návšteva redakcie v utorko 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod.
Iný termín po dohode.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Velká noc 2006 – Sviatky jari

Slovenská pošta, a. s., vydala 31. 3. 2006 výplatnú poštovú známku „Velká noc – Sviatky jari“ v nominálnej hodnote 10 Sk.

Známku rozmerov 27 x 34 mm vrátane perforácie (na výšku) vytlačila viacfarebnou ofsetovou technikou tlačiareň WSP - CARTOR Francúzsko na tlačových listoch s 50 známkami v náklade 2 mil. kusov. Znamka má č. 372.

Na známke je dievčatko s košíkom kraslíc a chlapec s veľkonočným korbáčom. Autorom výtvarného návrhu emisie je akad. mal. Vladimír Machaj.

Začiatok jari je v našej kultúrnej tradícii nerozlučne spojený s predstavou príchodu nového života. Príchod jari, slnka a tepla znamenal pre našich predkov koniec dlhej zimy a začiatok nového leta s nádejou na dobrý a úrodný rok. Jar a prebúdzanie prírody víťali s radosťou a optimizmom. Úkony a obyčaje boli založené na magických vlastnostiach, ktoré pripisovali symbolom prichádzajúcej jari. Najvýraznejšie sa uplatnili v rámci veľkonočného zvykoslovia a v spojení s ním zostali dodnes živou tradíciou.

Jedným z hlavných symbolov Veľkej noci a prichádzajúcej

júcej jari je korbáč zhotovený z mladých jarných zelených prútikov. Podľa tradície skrýva v sebe silu, mladosť, zdravie a sviežosť, ktoré možno šibaním preniesť na človeka.

Vajíčko sa ako zárodok nového života stalo znakom nádeje, zrodzenia, úrody, plodnosti, návratu jari, slnka. Farbením a zdobením sa jeho magická moc zvyšovala.

K oslavám konca zimy a začínajúcej jari patrili aj jarné rastliny, a to vo výzdobe príbytkov, ako aj v jarných hrách detí.

Poštová známka vo svojom význame a zobrazení symbolizuje tradičný nový cyklus života i súčasný sviatok Veľkej noci.

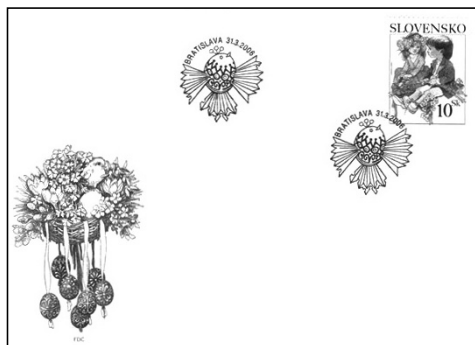
Súčasná bola vydaná obálka prvého dňa vydania vrátane pečiatky dňa vydania s domicilom Bratislava. Na FDC je veľkonočný košík s jarnými kvietkami a kraslicami. Autorkou rytiny FDC je Lucie Bandíková. FDC vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, jednofarebnou ocelotlačou z plochej dosky.

■ CM: Velká noc 2006 - Sviatky jari

Slovenská pošta, a. s., vydala 31. 3. 2006 k príležitostnej poštovej známke „Velká noc 2006 – Sviatky jari“ carte maxima s motívom veľkonočného košíka s kraslicami. Autorom výtvarného návrhu je akad. mal. Vladimír Machaj.

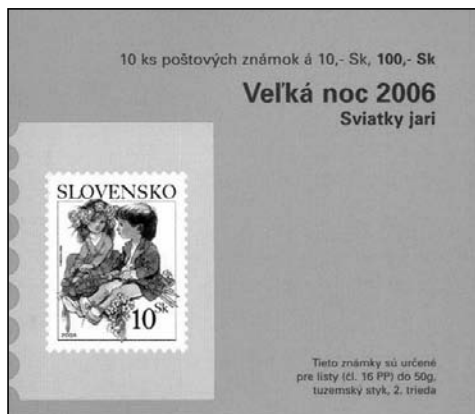

Carte maxima bola ofsetom vytlačená v tlačiarňi KNIHTLAČ, Zohor.

■ ZZ: Veľká noc 2006 - Sviatky jari

Slovenská pošta, a. s., vydala 31. 3. 2006 k príležitosti poštovej známky „Veľká noc 2006 - Sviatky jari“ známkový zošitok.

Známkový zošitok obsahuje 10 ks známok emisie č. 372 „Veľká noc 2006 - Sviatky jari“ nominálnej hodnoty 10 Sk.

Známkové zošitky ofsetom vytlačila tlačiareň KNÍH-TLAČ, Zohor.

■ Ochrana prírody Geologická lokalita Sandberg Geologická lokalita Šomoška

Slovenská pošta, a. s., vydala 21. 4. 2006 v emisnom rade **Ochrana prírody** hárček s dvoma známkami „Geologická lokalita Sandberg“ v nominálnej hodnote 32 Sk a „Geologická lokalita Šomoška“ v nominálnej hodnote 35 Sk. Známkový sú spojené kupónom, v spodnej časti hárčka je doplnujúca kresba.

Na známke s nominálnou hodnotou 32 Sk je zobrazené nálezisko skamenelín – pieskovisko Sandberg so skamenelinou lastúrnika. Na známke s nominálnou hodnotou 35 Sk a na kupóne je zobrazený kamenný čadičový vodopád na hradnom kopci Šomoška. Na hárčeku je kresba skameneliny z geologickej lokality Sandberg.

Autorom výtvarných návrhov emisie je akad. mal. Karol Felix. Rytiny vytvoril František Horniak. Známkový vyšiel v náklade po 200 000 kusov (200 000 hárčekov) a majú čísla 373 a 374.

Hárček rozmerov 113 x 86 mm vytlačila tlačiareň Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., známky rozmerov 44,4 x 30,5 mm vrátane perforácie (na výšku) sú vytlačené ocelotlačou z plochých dosiek v kombinácii s ofsetom. Kupón rovnakého rozmeru v strede medzi známami a kresba na hárčeku sú vytlačené ofsetom.

Súčasne boli vydané dve obálky prvého dňa vydania vrátane pečiatok prvého dňa vydania s domicilom Bratislava (č. 373) a Radzovce (č. 374), každá v náklade 3 200 ks. Na FDC k známke č. 373 je zobrazená geologická lokalita Sandberg a skamenelina lastúrnika. Na FDC k známke č. 374 je zobrazený kamenný čadičový vodopád na hradnom kopci Šomoška. FDC technikou ocelotlačou z plochej dosky vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava.

Jedna z pozoruhodných geologických lokalít je svetoznáme nálezisko viac ako 300 druhov skamenelín - **pieskovisko Sandberg** (pieskový vrch – z nemčiny). Nachádza sa v Národnej prírodnej rezervácii Devínska Kobyla, v katastri obce Devínska Nová Ves, pri juhozápadnom okraji Bratislavy. Z geologického hľadiska je táto lokalita situovaná v prechodnom segmente medzi Alpami a Karpatmi. Širšie okolie Sandbergu tvoria usadeniny teplého (subtropického) treťohorného mora, ktoré do tejto oblasti zasahovalo širokým zálivom asi pred 15 miliónmi rokov. Vrstvy sú tvorené prevažne drobnozrnnými pieskami a štrkami, vo vrchných horizontoch aj spevnenými lavicami pieskovcov. Piesky boli v minulosti predmetom ťažby.

Bohatstvo skamenelín tvoria schránky morských dierkavcov, lastúrnikov, ulitníkov, ale aj žraločie zuby a kosti veľkých cicavcov. Medzi najhojnejšie schránky patria úlomky pekténov, napr. *Flabellipeecten solarium* (Lamarc), zobrazený aj na známke, na FDC je zobrazený lastúrník *Panopea menardi*. Z hľadiska flóry a fauny

sa tu nachádzajú viaceré druhy chránených rastlín (napr. kosatce, hlaváčik jarný atď.), v pieskových stenách si budujú svoje nory chránené druhy vtákov - včelárík zlatý a brehulka riečna.

Variabilitu hornín počas zložitého vývoja určili opakujúce a navzájom prelnajúce sa endogénne a exogénne procesy. Dôležitou súčasťou endogénnych procesov je vulkanická aktivita, ktorej výsledkom je vznik sopiek, produkujúcich široké spektrum vulkanických

hornín. Exogénne procesy spôsobujú vplyvom zmien klimatických faktorov (teplota, vietor, zrážky) rozrušovanie (zvetrávanie) povrchovej vrstvy hornín a ich transport vodou a vzduchom na miesta ich opätovného uloženia za vzniku nových sedimentárnych hornín.

Práve vplyvom týchto fenoménov vznikli na Slovensku viaceré unikátne prírodné výtvory. Jeden z nich, „kamenný čadičový vodopád“, je na hradnom kopci **Šomoška**. Tento útvar predstavuje selektívne vypreparovanú časť prívodového kanála čadičovej lávy (neku) s výraznou, mierne ohnutou stĺpovitou odlučnosťou. Šomoška sa nachádza v Cerovej vrchovine, v katastri

obce Šiatorská Bukovinka (pošta Radzovce) pri slovensko-maďarskej hranici. Ide o národnú prírodnú rezerváciu na ploche asi 37 ha, ktorou vedie náúčne chodník. V geologickej stavbe Cerovej vrchoviny dominujú v nižších častiach morské sedimenty (prevažne pieskovce), svedčiacie o dávnej prítomnosti morského zálivu. Vulkanickú aktivitu reprezentujú zriedkavejšie staršie andezity (15,5 až 16,5 milióna rokov - v okolí Šiatorskej Bukovinky) dominujú však mladšie čadiče (5 až 1,2 milióna rokov), tvoriace vrcholy a tiahle chrbty západnej časti vrchoviny. Oblasť Cerovej vrchoviny je významný fenomén neživej aj živej prírody. (z podkladov SP -**pem**-)

NOVÉ MINCE

■ Ochrana prírody a krajiny Národný park Muránska planina

Národná banka Slovenska vydala 30. marca 2006 v limitovanom náklade 13 500 ks, z toho v bežnom vyhotovení 8 500 ks a vo vyhotovení proof 5 000 ks, pamätnú striebornú mincu **Ochrana prírody a krajiny – Národný park Muránska planina** v nominálnej hodnote 500 Sk. Priemer mince je 40 mm, hmotnosť 33,63 g a zložená je z 925/1000 striebra a 75/1000 medi.

Autor návrhu je Karol Ličko, mincu vyryl Dalibor Schmidt a vyrobila ju Mincovňa Kremnica.

Na líci mince sú v spodnej časti zobrazené kvety lykovca muránskeho a nad nimi je časť zrúcanín Muránskeho hradu. V ľavej spodnej časti je umiestnený štátny znak. Nad ním je vo vertikálnej a horizontálnej línii uvedený názov štátu SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Letopočet razby 2006 je pri spodnom okraji mince. Štylizované iniciály autora výtvarného návrhu mince Karola Ličku a značka Mincovne Kremnica sú vpravo pod zrúcaninami hradu.

Na rube mince je zobrazený pár koní norika muránskeho typu. Nad nimi je časť panorámy Muránskej planiny. Zobrazenie dotvára vľavo vo vertikálnej a hore v horizontálnej línii uvedený názov národného parku **NÁRODNÝ PARK MURÁNSKA PLANINA**. Pri pravom okraji je označenie nominálnej hodnoty mince 500 Sk.

Národný park Muránska planina sa nachádza na rozhraní stredného a východného Slovenska v západnej časti Slovenského rudohoria. Bol vyhlásený v roku

1997 na území s rozlohou 20 318 ha. Patrí k mimoriadne vzácnym prírodno-krajinným oblastiam, relatívne málo postihnutým civilizačnými vplyvmi. Zachovalosť prírody, bohatosť a pestrosť povrchových a podzemných krasových javov boli podnetom na vyhlásenie územia Muránska planina od 1. októbra 1997 za národný park.

Na jeho území sa stretávajú štyri geomorfologické celky: Veporské vrchy, Spišsko-gemerský kras, Slotické vrchy a Horehronské podolie. Dôsledkom je veľmi rozmanitý krasový i nekrasový reliéf. Pôsobením vôd vznikli vo vápencoch a dolomitoch hlboké doliny, akými sú Furmanecká, Hrdzavá a pôsobivá Javorníková dolina s viacerými vodopádmi. Nachádza sa tu viac ako 400 jaskýň a priepasť, ponorov, vyvieraciek i povrchových krasových javov – tiesňavy, skalné veže, ihly a brány. Najvyšší vrch je Fabova hoľa 1 439 m n. m., najhlbšia priepasť je Michňová – 105 m.

Bohatá je aj flóra, v ktorej sú hojne zastúpené alpske aj subalpínske druhy, ale aj náročnejšie teplotne milné druhy. Najtypickejšou rastlinou je lykovec muránsky, ktorý je endemitom Muránskej planiny a nerastie nikde inde na svete. Patrí medzi tretohorné relikty, čo znamená, že tu pretrval milióny rokov a odolal aj zaľadneniu a je jedným zo symbolov národného parku.

Pestré je aj zastúpenie živočíšstva, vyskytujú sa tu zástupcovia všetkých piatich tried cicavcov. Typickým je polodivoký chov koní – norika muránskeho typu – na Veľkej lúke, ktoré sa od mája do októbra volne pasú.

Minulosť pripomínajú zrúcaniny kedysi slávneho Muránskeho hradu s povestným bralom Cigánka, ktoré patrí medzi významné botanické, zoologické, historické, archeologické a turistické lokality Slovenska a roku 1984 bola vyhlásená za národnú prírodnú rezerváciu.

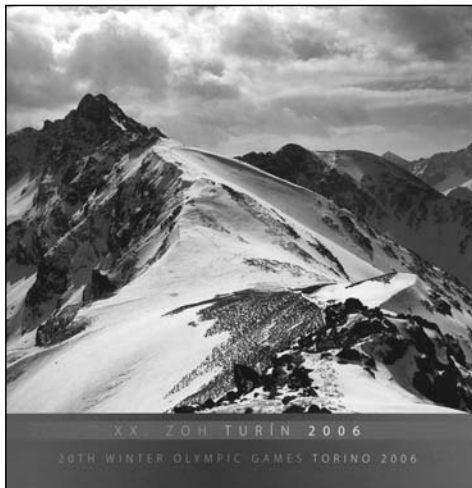
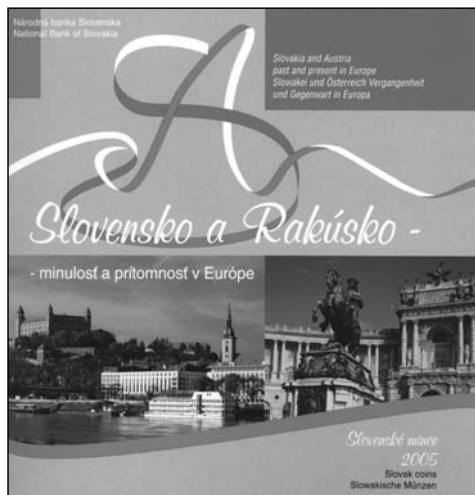

■ Slovenské mince 2005 a 2006

Koncom marca sa dostali na trh dve sady obehových mincí, jedna s ročníkom 2005 s názvom **Slovensko a Rakúsko – minulosť a prítomnosť v Európe**, druhá s ročníkom 2006 s názvom **XX. ZOH Turín 2006**. V oboch sadách sú mince uložené v priesvitnej fólii v skladačke, ktorá sa zasúva do štvorcového obalu 150 x 150 mm.

Sada ročníka 2005 je zvláštna tým, že päť našich obehových mincí je doplnených mincou hodnoty 1 euro rakúskeho vydania s námetom W. A. Mozart.

Slovensko a Rakúsko sú dva štáty ležiace na Dunaji, dôležitej dopravnej tepne spájajúcej východ a západ Európy. História susedstva dnešnej Slovenskej republi-

ky a Spolkovej republiky Rakúsko je príkladom spolupráce národov a štátov v strednej Európe.

Osudové dôsledky na oba štáty malo veľmocenské rozdelenie Európy po skončení druhej svetovej vojny, keď sa ocitli na opačných stranách železnej opony. Tá nebola azda nikde tak fyzicky zreteľná ako pod hradom Devín.

Koridor medzi Bratislavou a Viedňou je geopoliticky a hospodársky predurčený na čo najužšiu spoluprácu našich krajín a na jeho veľký rozvoj, ktorý v blízkej budúcnosti podporí aj zavedenie eura v Slovenskej republike.

Túto skutočnosť má za cieľ vyjadriť aj spoločný slovensko – rakúsky súbor mincí, ktorý zároveň symbolizuje úzku spätosť mincovní vo Viedni a v Kremnici v minulosti, keď v rámci monarchie boli inštitucionálne prepojené prostredníctvom Hlavného mincového úradu vo Viedni.

V skladačke sa v slovenčine, angličtine a nemčine uvádzajú znaky spoločnej histórie oboch krajín, na zadnej strane sú uvedené parametre vložených mincí.

Súbor obehových mincí 2006 venovaný tohtoročným zimným olympijským hrám v textovej časti pripomína ich históriu a dosiahnuté úspechy slovenských športovcov. Vydanie súboru sa zrejme predpokladalo ešte pred konaním XX. zimných olympijských hier, pretože texty v týchto súvislostiach sa uvádzajú v budúcom čase.

Sadu piatich obehových mincí dopĺňa žetón, na prednej strane s nápisom XX. zimné olympijské hry Turín 2006, na zadnej strane so znakom Slovenského olympijského výboru. Na zadnej strane skladačky sú uvedené parametre vložených mincí a žetóna.

(z podkladov NBS spracoval -pem-)

Z NOVINEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

Na počesť **olympijského víťazstva K. Neumannovej** v behu na 30 km voľnou technikou Česká pošta vydala 15. 3. 2006 príležitostnú známku nominálnej hodnoty 9 Kč. Obraz známky, ktorý tvorí rad pretekárov idúcich voľnou technikou, je totožný so známkou č. 0460 vydanou 8. 2. 2006 k XX. ZOH v Turíne. Znáмка je doplnená kníhtlačovou prítláčou v červenej farbe: K. Neumannová – zlatá medaile. Kat. číslo známky 0468.

Česká pošta vydala 22. 3. 2006 príležitostnú poštovú známku **Veľká noc** v nominálnej hodnote 7,50 Kč. Autorom výtvarného návrhu je Karel Franta, rytinu vyhotovil Bohumil Šneider. Znáмка rozmerov 23 x 30 mm boli vytlačené rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou na tlačových listoch s 50 známkami. Znáмка má kat. č. 0469.

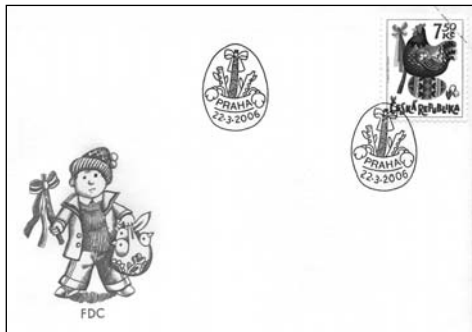
Súčasne bola vydaná aj obálka prvého dňa a pečiatkou dňa vydania s domícilom Praha.

Veľká noc sú sviatky jari, keď sa zem prebúdzka k životu a pripravuje sa na ďalšiu úrodu. Pohanské národy slávil v tomto období sviatky plodnosti, kresťanská Veľká noc je spojená s pamiatkou Kristovho umučenia a zmŕtvychvstania. V nedeľu po prvom jarnom splne sa slávi Vzkriesenie, k Veľkonočnému pondelku

patrí koleda. Tohtoročná známka pripomína českú ľudovú tradíciu so sliepkou, korbáčom a malovaným vajčkom.

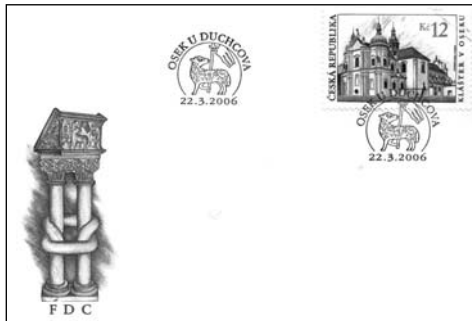
Česká pošta vydala 22. 3. 2006 v emisnom rade **Krásy našej vlasti** dve príležitostné poštové známky. Znáмки rozmerov 40 x 26 mm boli vytlačené päťfarebnou ocelotlačou z plochých dosiek na tlačových listoch s 8 známkami.

Na známke nominálnej hodnoty 12 Kč je **Kláštor v Oseku** - cisterciánsky kláštor v Oseku pri Duchcove po stáročia určoval dejiny mesta i celého kraja. Bol založený koncom 12. stor. českým šľachticom Slavkem z Hrabšiců. Kláštor tvorí rozsiahly komplex budov z doby románskej až po baroko. Chrám Nanebovzatia P. Márie bol vystavaný v rokoch 1206-20 ako románska trojlodová bazilika. Počas husitských vojen bol poškodený a v rokoch 1712-18 zbarokovaný O. Broggiem. Autorom obrazu hlavného oltára Nanebovzatia P. Márie

je K. Liška. Najcennejšia časť kláštora je kapitulná sieň s románskym kamenným pulpitom na dvoch uzlovitých prepojených stĺpoch. Ambit okolo rajskeho dvora je spojený s kostolom románskym portálom. Zachovali sa aj terasovité záhrady kláštora, ktoré sú v počiatočnom štádiu rekonštrukcie. Kláštor je národnou kultúrnou pa-

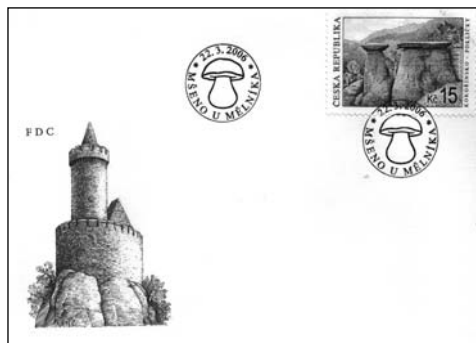

miatkou a je prístupný verejnosti. Na známke, ktorú podľa návrhu Pavla Dvorského vyryl Jaroslav Tvrdoň, je celkový pohľad na chrám Nanebovzatia P. Márie. Kat. číslo známky je 0470.

Na známke nominálnej hodnoty 15 Kč, podľa návrhu Adolfa Absolona v ryteckom prepise Martina Srba, sú zobrazené **Pokličky na Kokořínsku**. Chránená krajinná oblasť Kokořínsko bola vyhlásená v r. 1976 a roz-

kladá sa na ploche 271 km² medzi pravým brehom Labe a Úštěkom. Je to unikátne územie Českej kriedovej tabule s ojedinelým reliéfom – rozsiahlymi pieskovcovými skalami neobvyklých tvarov a hlbokými skalnými

roklami. K najcennejším lokalitám patrí prírodná rezervácia Kokořínský důl dlhý 23 km. Nad ústím rokle Močidla do Kokořínskeho údolia je pozoruhodný pieskovcový útvar Pokličky. Vznikli nerovnomerným zvetrávaním druhohorných pieskovecov. Vytvorili sa na miestach, kde povrchovú vrstvu tvoria pevné železité pieskovce alebo zlepenec, ktoré ležia na mäkkejšej pieskovcovej vrstve s hlinítm tmelom, pod ktorým je opäť odolnejšia kremičitá vrstva. V priebehu miliónov rokov sa pôsobením vody, mrazu a vetra druhá ľahko zvetratelná vrstva z väčšej časti rozpadla a ostala len „noha“ v tvare nepravidelného kužela, ktorá drží až 1 m silné „pokrievky“. Proces erózie však neustále pokračuje. Znáмка má kat. č. 0471.

Pamätná obálka – XX. ZOH Torino 2006, Kateřina Neumannová – zlatá medaila

Česká pošta, š. p. – Postfilia, vydala 15. 3. pamätnú obálku pripomínajúcu vynikajúci úspech českej športovkyne Kateřiny Neumannovej na XX. zimných olympijských hrách v Turíne, víťazstvo v behu na lyžiach na 30 km voľnou technikou.

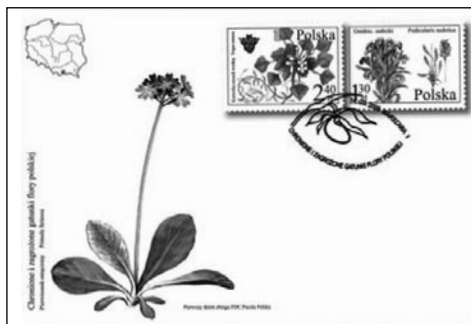
Na obálke je nalepená známka k XX. ZOH Torino 2006 s prítláčou K. Neumannová – Zlatá medaila. V ľavej časti obálky je symbolická kresba siluet bežkýň na lyžiach. Na obálke sú dva odtlačky príležitostnej pečiatky pošty Praha 1. Prítláč na obálke je zhotovená ofsetom.

Poľsko

Chránená a ohrozená poľská flóra

Každým dňom miznú z našej planéty rôzne druhy rastlín aj živočíchov. Je to prirodzený prírodný proces, ktorý sa však v súčasnosti pôsobením človeka nebezpečne zrýchľuje. Výrub lesov, regulácia vodných tokov, priemyselný odpad, znečistenie vôd a ovzdušia, na to všetko príroda citlivo reaguje a odráža sa to v zmenách životného prostredia.

Medzinárodná organizácia na ochranu prírody (IUCN) od roku 1966 publikuje v červenej knihe ohrozené druhy rastlín aj živočíchov. Poľská červená kniha rast-

lín obsahuje vyše 1 200 ohrozených druhov. Pripomínajúc potrebu zachovávať prírodné bohatstvo, Poľská pošta vydala 14. marca 2006 dve známky s ohrozenými druhmi rastlín, ktoré sú chránené na území Poľska.

Na známke 1,30 zł je rastlina s typickým ružovočerveným súkvetím *Pedicularis sudetica*, ktorá sa vyskytuje výlučne v Krkonošiach. Na druhej známke s nominálnou hodnotou 2,40 zł je orech vodný (*Trapa natans*), zaujímavá vodná rastlina s jedlými plodmi.

Na obálke prvého dňa je vyobrazená ďalšia chránená rastlina *Primula farinosa*, prvosienska, rastúca na vlhkých lúčach Vysokých Tatier.

Známky boli vytlačené ofsetom v náklade 800 000 kusov (1,30 zł) a 600 000 kusov (2,40 zł) na tlačových listoch s 20 známkami.

Veľká noc

Najstaršie a najvýznamnejšie kresťanské sviatky, pripomínajúce zmŕtvychvstanie Ježiša Krista, Poľská pošta pripomenula 3. apríla 2006 vydaním dvoch známok. Termín sviatkov Veľkej noci sa vždy viaže na nasledujúcu nedeľu po splne mesiaca po jarnom slnovrate. Preto Veľká noc môže byť v marci alebo v apríli.

Sviatky Veľkej noci sa spájajú s ľudovými zvykmi spojenými s odchodom zimy a oslavou príchodu jari a ozdobené vajička sú symbolom nového života.

Známky v hodnote 1,30 zł (náklad 22 mil.) a 2,40 zł (3 mil.) rozmerov 31,2 x 25,5 mm boli vytlačené rotačnou hĺbkotlačou na tlačových listoch so 100 známkami.

Rakúsko

Rakúska pošta vydala 6. apríla 2006 hárček **Slobodomurárstvo v Rakúsku - na zámku Rosenau a vo Viedni** v nominálnej hodnote 1 euro v náklade 350 000 kusov.

Keď Mozart nastúpil na svoju slávnu „Cestu do Prahy“, jeho úmyslom bolo zastaviť sa na zámku Rosenau. Amadeus, presvedčený slobodomurár, chcel navštíviť rovnako zmýšľajúcich kolegov, ktorí na zámku grófa Schallenbergu založili v 18. storočí slobodomurársku lóžu. Zámok Rosenau sa prvýkrát spomína na listine

z roku 1593. Renesančný zámok bol o 150 rokov neskôr podľa plánov barokového staviteľa Munggenasta prebudovaný a rozšírený. Skutočnosť, že v priestoroch zámku bola založená lóža, potvrdzujú voľne prístupné fresky vo vstupnej hale ako aj zariadené priestory južného traktu.

V čase obsadenia Rakúska po roku 1945 zámok nebol udržiavaný, neskôr ho odkúpila krajina Dolné Rakúsko a následne nechala zreštaurovať. Veľká lóža nachádzajúca sa na prvom poschodí zámku bola 23. apríla 1975 otvorená ako slobodomurárske múzeum. Sú tu mnohé dokumenty, ktoré ukazujú históriu a pôsobenie slobodomurárov v Rakúsku.

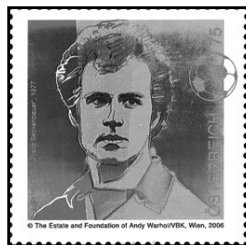
Slobodomurárstvo vzniklo v roku 1717 v Londýne a odtiaľ sa dostalo ďalej. V Rakúsku ho rozšíril vojvoda Franz Stephan von Lothringen, neskorší manžel Márie Terézie. V roku 1738 zabránil prijatiu pápežskej exkomunikačnej buly proti slobodomurárom. V roku 1742 založil vo Viedni prvú lóžu „Aux Trois Canons“. Slobodomurári svojou činnosťou podporovali idey osvietenstva a Jozefinizmu.

Členmi slobodomurárskej lóže boli významní muži kultúrneho a spoločenského života, známi lekári van Swieten a Joseph von Sonnenfels, tiež Joseph Haydn a Wolfgang Amadeus Mozart.

Koncom 18. storočia, v období Metternicha, sa lóže dostali pod štátnu kontrolu. Až po rakúsko-uhorskou vyrovnaním (1867) nastalo slobodomurárom lepšie obdobie. Činnosť však mohli vyvíjať len v pohraničných oblastiach ako napr. v Neudorfli, v dnešom Burgenlande. V roku 1918 bola založená „Veľká lóža Viedne“, v roku 1945 „Veľká lóža Rakúska“, ktorá má v súčasnosti 2 400 členov v 52 lóžach.

Príležitostnú poštovú známku **Franz Beckenbauer – portrét od Andy Warhola** v nominálnej hodnote 0,75 eur v náklade 800 000 kusov vydala Rakúska pošta 12. 4. 2006.

Futbalová legenda, fanúšikmi prezývaný

„Cisár“, sa narodil 11.9.1945 v Mníchove. Futbalovú abecedu sa učil najprv v klube SC 1906 Mníchov, v roku 1958 prestúpil do slávneho Bayernu Mníchov. V roku 1965 nastúpil na svoj prvý medžištátny zápas za Nemecko. Zažiaril na Majstrovstvách sveta 1966 v Anglicku. Za dvanásť rokov reprezentácie nastúpil v 103 zápasoch a zúčastnil sa troch majstrovstiev sveta. Jeho najväčším úspechom bolo určite finále MS v roku 1974, v ktorom Nemecko zvíťazilo nad Holandskom. V roku 1977 sa stal hráčom Cosmos New York, s ktorým sa stal trojnásobným majstrom USA. Po návrate v r. 1980 pôsobil ešte v Hamburger SV. V roku 1982 ukončil aktívnu činnosť. Ako futbalista bol v Nemecku štyrikrát hráčom roka, dvakrát bol vyhodnotený ako najlepší hráč Európy. V nemeckej lige odohral 424 zápasov, z toho 396 za Bayern Mníchov, s ktorým získal štyri majstrovské tituly v lige a štyri víťazstvá v Európskom pohári majstrov. Jeden titul získal aj s klubom Hamburger SV. V roku 1984 začal trénovať národné mužstvo Nemecka a v roku 1990 priviedol Nemecko k tretiemu titulu majstra sveta. Po brazílskom hráčovi a trénerovi Mariovi Zagallovi je druhým futbalistom, ktorý sa ako hráč aj ako tréner stal majstrom sveta. Aj v súčasnosti je mediálne známou osobnosťou, často komentuje futbalové dianie v televízii aj v tlači. Ako funkcionár sa zaslúžil o usporiadanie MS vo futbale tomto roku v Nemecku a stal sa predsedom ich organizačného výboru.

Maďarsko

Aj maďarská pošta si pripomenula **XX. zimné olympijské hry v Turíne** (10. až 26. februára 2006), keď v deň ich otvorenia vydala príležitostnú poštovú známku nominálnej hodnoty 200 Ft. Taliánsky Turín v tom čase hostil športovcov a športovkyne z 82 krajín, ktorí bojovali o olympijské vavríny v 84 disciplinách. Otvárací ceremoniál sledovalo 10. februára na Olympijskom štadióne 35 000 divákov a ďalšie milióny v priamom prenose pri televíznych obrazovkách. Maďarskí priaznivci zimných športov pritom spomínali na „taliánsku“ zimnú olympiádu spred 50 rokov v Cortine d'Ampezzo (1956), keď ich tanečný pár Mariann Nagy a László Nagy získali striebornú medailu v krasokorčuľarskej súťaži.

Grafické stvárnenie známky predstavuje tri siluety mapy Talianska v národných farbách na symbolických lyžiach. Znáмка vytlačená ofsetom bola vydaná v náklade 300 000 kusov. (spracoval - pem-)

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK marec - apríl 2006

dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

■ 24. 3. 2006 Dudince kúpele: **25. ROČNÍK CHODECKÝCH PRETEKOV NA 50 km** • František Horniak • modrá

■ 21. 4. 2006 Radzovce: **INAUGURÁCIA POŠTOVEJ ZNÁMKY GEOLOGICKÁ LOKALITA ŠOMOŠKA** • Karol Felix • čierna

■ **Celinová obálka „Lipa“**

Slovenská pošta, a. s., vydá 2. 5. 2006 celinovú obálku s natlačenou známkomou „Lipa“ v nominálnej hodnote 10 Sk.

■ **Poštový lístok s prítláčou**

„**Briefmarkenmesse Essen 2006“**

Slovenská pošta, a. s., vydá 4. 5. 2006 príležitostný poštový lístok s natlačenou známkomou „Doprava na Dunaji“ nominálnej hodnoty 10 Sk a prítláčovým motívom „Briefmarkenmesse Essen 2006“.

V ľavej časti poštového lístka je viacfarebná prítláč v forme poštovej známky, na ktorej je zobrazená architektonická dominanta mesta Essen. (red)

Pozvánka zo Skalice

V koncertnej sále Františkánskeho kláštora v Skalici sa 14. mája 2006 o 14.00 hod. otvára výstava kresieb, návrhov na známky, rytín a poštových pečiatok dvoch významných umelcov, tvorcov poštových známok, Dušana Grečnera (rodáka zo Skalice) a Františka Horniaka. Výstava potrvá do 28. mája 2006. Skalicičanovia pozývajú všetkých priaznivcov známkovej grafiky z blízkeho aj vzdialeného okolia.

MALÁ ŠKOLA NUMIZMATIKY (5)

PRE MLADÝCH AJ SKŔOR NARODENÝCH

Elena Minarovičová

Dobre zachované alebo vzácnejšie typy starovekých gréckych mincí, ale tiež aj keltské mince, o ktorých som sa zmienila v prechádzajúcich kapitolách, sa objavujú medzi zberateľmi zriedkavejšie. A pomerne ťažko z nich vytvoriť - a tiež aj vzhľadom na ich vysoké ceny - systematickú zbierku. Tento druh mincí je naozaj určený iba pre náročnejších numizmatikov. Preto sa zberatelia antických mincí viacej orientujú na zbieranie starovekých rímskych razieb. Antický Rím nám zachoval veľké množstvo relatívne finančne dostupných mincí a často vo veľmi dobrej kvalite, z ktorých si milovníci antických mincí môžu vytvoriť peknú a bohatú zbierku.

Obdobie vlády niektorých rímskych cisárov, ktorých počet dosiahol okolo tristo, trvalo až do zániku Rímskej ríše (koncom 5. storočia n. l.), od niekoľkých mesiacov až po vyše dvadsať rokov. Preto nás neprekvapuje obrovské množstvo rozličných typov rímskych mincí s podobizňou panovníka, titulatúrou a bohatstvom rôznych vyobrazení. Záleží iba na zberateľovi razby, ktorého cisára alebo ktoré typy jeho mincí si vyberie.

Pokladám preto za potrebné, a taktiež pre lepšiu orientáciu pri zbieraní rímskych mincí, venovať pozornosť stručnému vývoju rímskeho mincovníctva. Pokiaľ sa niekto zbieraniu rímskych mincí venuje seriózne, určite si nájde príslušnú literatúru, v ktorej objaví to, čo potrebuje. Touto problematikou sa zaoberá celý rad odbornej literatúry, obrazových publikácií a katalógov, v ktorých sa možno oboznámiť s prehľadom mincovníctva, s chronológiou jednotlivých rímskych cisárov, ich razbami, cenami a podobne.

Dejiny rímskeho mincovníctva sa viažu k dvom časovým obdobiam. K obdobiu Rímskej republiky (cca 289 - 27 pred n. l.) a k obdobiu rímskeho cisárstva (27 pred n. l. – cca 476 n. l.). Hranicu medzi nimi tvorí začiatok vlády cisára Augusta (27 pred n. l. - 14 n. l.).

V prvej časti priblížim mince Rímskej republiky. Medzi najstaršie rímske mince patrí **aes grave** (ťažká med'). Tieto „mince“ boli liate a vznikli okolo roku 289 pred n. l. Peňažnou jednotkou najstarších rímskych liatých mincí bol **as**, o hmotnosti 1 rímskej libry, asi 273 g (librál-

ny as). Delil sa na 12 uncí a bol označený rímskou jednotkou (I). Na averze zobrazovali boha Janusa s dvoma tvármi a na reverze provu lode. Ďalšie hodnoty boli **sextans** – 1/6 asu, **quadrans** – 1/3 asu, **triens** – 1/3 asu, **semis** – 1/2 asu, **uncia** – 1/12 asu a iné. Počas Rímskej republiky 10 asov išlo do jedného strieborného denára so značkou X. S vydávaním **aes grave** zaviedli v Rímskej republike aj strieborné mince – **didrachmy** s hmotnosťou cca 7,3 g. Nerazili ich v Ríme, ale v Kampánii okolo roku 280 pred n. l. Tieto rímsko-kampánske mince na averze s hlavou Marsa, na reverze s hlavou koňa, mali hmotnosť okolo 7,3 g a boli označené nápisom ROMANO. Okolo roku 269 pred n. l. sa razili strieborné mince už aj v Ríme. Didrachmy s hlavou mladého Herkula na averze a s vlčicou, kojacom Romula a Réma s nápisom ROMANO na reverze, mali hmotnosť 6,6 g. Neskôr nastala vo vyobrazení na reverze, zmena a hlavným motívom sa stalo vyobrazenie štvorzáprahu (kvadrigy – obr. 1).

1. Reverz denára L. J. Bursia (83 pred n. l.) s Viktóriou na kvadrige

V čase druhej púnskej vojny v rokoch 218 - 201 pred n. l. sa razili strieborné mince s obrazom bohyne víťazstva – Viktórie, tzv. **viktóriáty**. V tomto období sa začína razba **novej striebornej mince – denára**. Predpokladá sa, že to bolo v rokoch v rokoch 213 - 211 pred n. l. Odtedy sa stal denár najdôležitejšou a najčastejšie razeňou mincou. Mal hodnotu 10 asov a označenie rímskou číslou X. Aj jeho pomenovanie súvisí s latinskou číslou „deni“ (= po desiatich). Typickým vyobrazením prvých denárov je hlava bohyne Romy v prilbe na averze, Dioscurovia na koňoch a v exergu nápis ROMA na reverze. Hmotnosť denára bola pôvodne 4,55 g, neskôr

2. Hlava Romy v prilbe na averze denára Ti. Minucia Augurina C. f. (119-110)

3,9 g (obr. 2). Od roku 133 pred n. l. sa denár rovnal 16 asom. Hviezdička na minci znamenala číslo XVI upravené do monogramu. V rámci denárového systému sa zároveň vydávali aj menšie jednotky napr. **poldenár** – **kvinár** (quinarius). Rovnal sa 5 asom. Veľkosť tejto mince bola asi 15 mm. Hmotnosť aj priemer kvinára postupne klesali. Typickým pre tento druh malých strieborných mincí sú vyobrazenia na rubovej strane. Takmer

3. Serratus Ti. Claudia Nerona (78-77) s hlavou Romy a Viktóriou na bige, averz, reverz

vždy znázorňovali bohyňu víťazstva Viktóriu v rozličných variáciách. Tento druh mincí je vzácný a podľa zriedkavého výskytu aj hodnotený.

V rokoch 120 - 60 pred n. l. sa razili v Ríme strieborné mince tzv. **serrati** (nummi serrati - obr. 3) a **bigati**. Prvé sa vyznačovali výrazným zúbkovaným okrajom, ktorý bol zárukou ich rýdzosti. Zúbkovaný okraj mal

zamedziť znehodnocovaniu mincí orezávaním okrajov mince. Druhý – bigati (lat. bigae = dvojjáprah) dostali pomenovanie podľa bigy na reverze mince. Oba druhy mincí sa tešili veľkej obľube aj u barbarov za hranicami impéria.

Samostatnou kapitolou je mincovníctvo na území rímskych provincií v Malej Ázii. Napríklad v Efeze, Pergamone, Smyrne vydávali veľké strieborné mince tzv. **cistophory**. Názov vznikol od vyobrazenia na minci. Z nádoby, koša (cista mystica) vyliežajú hady. Cistophorus mal hmotnosť 11,5 až 12,75 g a hodnotou sa rovnal 3 drachmám alebo 3 denárom. Ide o veľmi vzácnu mincu.

Od vlády cisára Augusta až do začiatku 4. storočia to boli napríklad razby, tzv. **alexandriňy** pre Egypt v Alexandrii. Nápis na týchto minciach sú v gréckom jazyku a rok vlády panovníka sa označoval písmenami gréckej abecedy. Sú známe nielen v bronzě – s krásnou zelenou alebo hnedou patinou – ale sa vydávali aj v striebre alebo billone.

Počas Rímskej republiky bolo mincové právo v kompetencii **triumvírov monetales** (osobitný úrad pozostávajúci z troch úradníkov). Úloha týchto úradníkov spočívala v dozore a organizácii vydávania bronзовých a strieborných mincí. Okrem nich si príležitostne dávali raziť republikánske mince aj iné authority – konzuli, edilovia, kvestori a ďalší. Mincoví úradníci pochádzali z popredných rodín a na svoje razby umiestňovali okrem svojich mien alebo skratiek aj rozličné udalosti a výjavy zo svojej

rodinnej histórie. Počas dvoch storočí sa stali obrazy na republikánskych denároch znakom suverenity, osobnej a rodovej propagácie a v súčasnosti sú jedným z prvoradých historických prameňov interpretácie rímskych dejín. Poznáme súvislý rad týchto vydavateľov republikánskych mincí a podľa nich sa môžu mince aj datovať.

Celé mená vydavateľov mincí zašifrované do skratiek alebo monogramov sú na re-

publikánskych minciach najčastejšie umiestnené v tzv. exergu. Je to výseč oddelená čiarou v spodnej časti mincového poľa na reverze mince. Mená vydavateľov rímskych mincí sa skladali z krstného mena, rodového mena a prímenia. Ak išlo o syna alebo dcéru, je meno rozšírené o písmeno f (filius, filia), ak o vnuka o písmeno n (nepos). Pre názornú ilustráciu uvádzam napríklad nápis na minci

4. Výklad k dešifrovaniu mince

MN.FONTEI C.F (= Manius Fonteis, Gaii filius), alebo P.LENT.P.F.L.N (=Publius Lentulus, Publilii filius, Lucii nepos).

Rímske republikánske mince sú skutočne zrkadlom doby, v ktorej vznikli. Bohatstvo rozličných vyobrazení,

vou: GRAG (=Gragulus). Vpredu hviezdička.

Reverz: Jupiter na kvadrige v cvale vpr. drží žezlo a blesk. Dole nápis: L.ANTES (písmená N a T sú zašifrované = Lucius Antestius). V exergu (pod čiarou) nápis ROMA.

výjavov spolu so symbolmi, značkami, skratkami alebo monogramami sú veľkolepou reprezentáciou svojich vydavateľov.

Príklad ako čítať a dešifrovať averz a reverz rímskej republikánskej mince možno vysvetliť na denári L. Antestia Gragula z rokov 135-126 pred n. l. (mincovňa Rím - obr. 4).

Averz: Hlava bohyne Romy s okřídlenou prilbou vpr. za hla-

Staronová hodnota automatovej známky

Po úprave poštových sadziieb od 1. januára 2006 sa opäť dalo očakávať, že znovu sa zmenia nastaviteľné hodnoty automatovej známky, pretože hodnota 9 Sk sa stala samostatne nepoužiteľná. Na pripomenutie uvádzam, že automatové známky možno získať zo známkového automatu umiestneného v listovej hale Pošty Bratislava 1 na Námestí SNP v Bratislave.

Známkový automat bol uvedený do prevádzky 18. 12. 2001 a pôvodne mal nastavené hodnoty 5,50 Sk, 6 Sk, 7 Sk, 9 Sk, 10 Sk, 12 Sk, 13 Sk a 14 Sk, teda voliteľných bolo 8 hodnôt. Zvolenú hodnotu automat dotláča na bielu nepotlačiteľnú časť známky, ktorá sa odvíja a rezom oddelí zo zvitku, ktorý obsahuje 2000 známok spojených dlhšou stranou. Biely pruh určený na dotlač nominálnej hodnoty obsahuje aj ochranné prvky viditeľné len pod UV lampou.

V súvislosti so zmenami poštových sadziieb od 1.1.2003 bola 6.2.2003 zablokovaná hodnota 5,50 Sk a 15.4.2003 bola zrušená hodnota 6 Sk. Pridané boli hodnoty 11 Sk, 16 Sk a 18 Sk. Od tohto dátumu bolo možné navoliť spolu 9 hodnôt, a to 7 Sk, 9 Sk, 10 Sk, 11 Sk, 12 Sk, 13 Sk, 14 Sk, 16 Sk a 18 Sk.

Na zmeny poštových sadziieb od 1.1.2004 prevádzkovateľ automatu zareagoval koncom februára 2004, keď hodnota 7 Sk bola nahradená hodnotou 8 Sk a hodnota 11 Sk hodnotou 15 Sk. Teda počet predvoliteľných

hodnôt (9) ostal a boli tieto: 8 Sk, 9 Sk, 10 Sk, 12 Sk, 13 Sk, 14 Sk, 15 Sk, 16 Sk, 18 Sk.

Úprava poštových sadziieb od 1.1.2005 sa premietla do zmeny hodnôt automatovej známky koncom februára 2005, keď hodnoty 8 Sk a 14 Sk boli nahradené hodnotami 19 Sk a 20 Sk. Počet predvoliteľných hodnôt ostal deväť a boli tieto: 9 Sk, 10 Sk, 12 Sk, 13 Sk, 15 Sk, 16 Sk, 18 Sk, 19 Sk a 20 Sk.

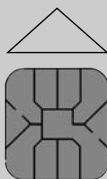
Na zmeny poštových sadziieb od 1.1.2006 reagoval prevádzkovateľ automatu tým, že bola zrušená hodnota 9 Sk (najnižšia sadzba je 10 Sk) a namiesto nej bola opäť pridaná hodnota 14 Sk, teda predvoliteľné sú hodnoty 10 Sk, 12 Sk, 13 Sk, 14 Sk, 15 Sk, 16 Sk, 18 Sk, 19 Sk a 20 Sk.

Možno teda konštatovať, že v súčasnom období sa jednou automatovou známkom dajú vykryť najpoužívanejšie sadzby za zásielky tuzemského styku (1. aj 2. trieda do 50, 100 a 500 g) a za zásielky do susedných štátov (1. aj 2. trieda do 20 g). Ich výška je uvedená v druhom tohtoročnom čísle časopisu Zberateľ na str. 23.

V súčasnosti má automatová známka druhého typu stále spolu pätnásť hodnôt, pričom priamo nedostupných z nich je šesť, a to 5,50 Sk, 6 Sk, 7 Sk, 8 Sk, 9 Sk, 11 Sk.

Celkove teda do špecializovanej zbierky patrí 8 hodnôt automatovej známky I. typu a 15 hodnôt II. typu, do generálnej zbierky (bez rozlíšenia typu) 15 hodnôt. **-pem-**

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU

1971

RUBRIKA PRE ZBERATELOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marian Jobek

STAR WARS - IV. časť (dokončenie)

V predchádzajúcich troch častiach - v MOT 94 až 96 som sa venoval dobíjajúcim kupónom slovenského mobilného operátora ORANGE, ktorý vydal 10 kusovú sériu „STAR WARS“ a čiastočne aj jej „ekvivalentu“ z Rumunska. Tento námet nebol už aj v minulosti vo svete ojedinelý. Netreba ani chodiť ďaleko, stačí sa pozrieť do susedného Maďarska.

V októbri roku 1999 maďarská telekomunikačná spoločnosť MATÁV vydala štyri privátne reklamné čipové TK. Každá karta má nominálnu hodnotu 200 forintov, čip ODS 33d a náklad po 2 500 ks. Karty boli vydané pri príležitosti uvedenia filmu Skrytá hrozba z Epizódy I. a podľa katalógu Matáv majú kat. čísla K – 13 99. až K - 16 99. Po zložení kariet z reverznej strany (v tvare 2 x 2) sa vytvorí obrazec, ktorý vytvára puzzle (obrázok dole). Pri opisoch zobrazeného príbehu mi opäť pomohol pán Alojz Balogh z Bratislavy, ktorému aj touto cestou dakujem.

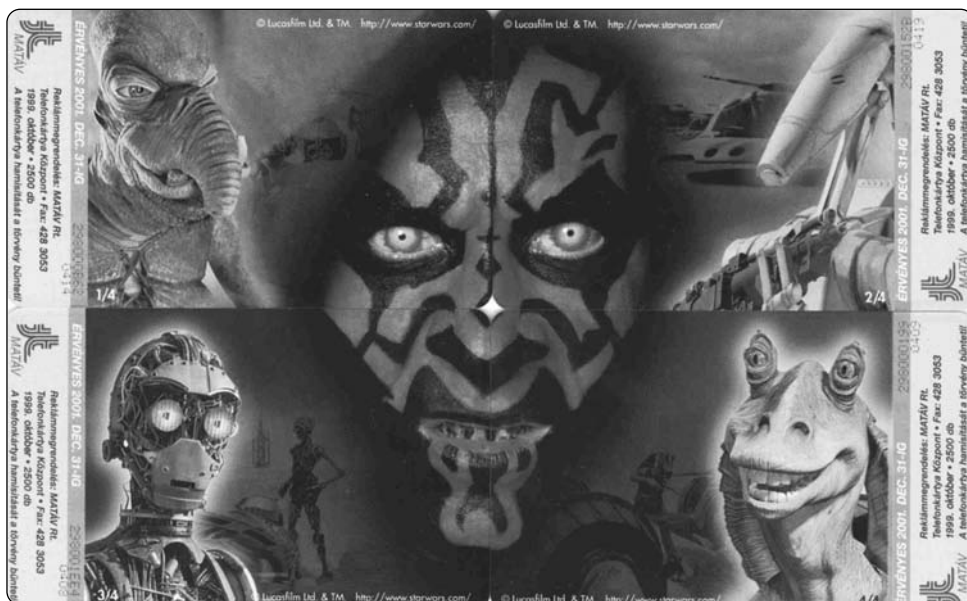
Prvá karta z averzu (kat. číslo K – 14 99.) zobrazuje

malého Anakina Skywalker, vífaza pretekov lietáčov Boonta Eve Classic na planéte Tatooine. Oblečený je v pretekárskom odevu. V pozadí sú pretekárske lietáče, čo sú prispôbosené malé kabínky s dvojitými prúdovými pohonmi a dosahujú rýchlosť okolo 1 000 km/hod. (obr.)

Tým, že vyhral tieto preteky, zabezpečil náhradné diely pre vesmírnu loď kráľovnej Amidaly a pre seba slobodu z otroctva. Táto karta z reverzu, ktorá má označenie 1/4 z puzzle zobrazuje toydarianskeho obchodníka s rôznymi náhradnými dielmi. Watto pochádza z planéty Toydarian, ktorý po mnohých peripetiách zakotvil na Tatooine. Bol vlastníkom dvoch otrokov, a to malého Anakina a jeho matky Shmi. Jeho nerestou boli hazardné hry a i vďaka tejto neresti získal Anakin slobodu.

Druhá karta z averzu (kat. číslo K – 13 99.) zobrazuje portrét kráľovnej planéty Naboo Amidaly (obr. na nasl. str. hore), ktorá zohrala veľkú úlohu pri oslobodzovaní

rodnej planéty. Táto karta z reverzu, ktorá má označenie 2/4 z puzzle zobrazuje bojového pešiaka – neimodiánskeho droida, ktorých vo veľkom množstve používala obchodná federácia pri svojich výbojoch voči Republike. Pešiaci i ďalšie bojové roboty boli riadené z veliteľského

vesmírneho pravidla a po jeho zničení celá armáda droidov nebola použiteľná v ďalších bojových operáciách.

Tretia karta z averzu (kat. číslo K – 15 99.) zobrazuje majstra a učiteľa rádu Jedi - Qui-Gon Jinnu. Jeho žiakom bol rytier rádu Obi-Wan Kenobi, ktorý objavil veľké schopnosti Anakina. Zahynul v súboji s Darth Maulom. Pochovaný je na planéte Naboo v hlavnom meste Theed (obr. dolu). Táto karta z reverzu, ktorá má označenie 3/4 z puzzle, zobrazuje protokolárny droid C-3PO, o ktorom som písal v MOT 95, číslo karty 7 zo série.

Posledná karta z averzu (kat. číslo K – 16 99.) zobrazuje portrét mladého rytiera rádu Jedi - Obi-Wan Kenobiho, ktorý sa po smrti svojho majstra stal učiteľom Anakina Skywalkera. Táto karta z reverzu, ktorá má označenie 4/4 z puzzle zobrazuje Jar Jar Binksa, čo je zaujímavá postava z rasy Gungan. Pochádza z planéty Naboo. Zohral významnú úlohu pri oslobodzovaní planéty Naboo v hodnosti generála a pri zmiernení Naboočanov s Gunganmi. Neskôr pracoval v službách kráľovnej a senátorky Amidaly.

Na puzzle sa po zložení objaví postava Temného pána zo Sithu Darth Maula. Je to iridoniánsky Zabrak, ktorého od detstva cvičil Darth Sidious. Bol veľmi schop-

ným žiakom, ktorý vykonával tie najhoršie príkazy svojho učiteľa. Vyzdobil si celé telo sithským tetovaním, ktoré pozostávalo z čierno-červeného vzoru. Zostrojil si obojstranný svetelný meč a v súboji na Naboo zabil rytiera Jedi Qui-Gon Jinnu, ale neprežil pokračujúci súboj s Obi-Wan Kenobim.

Slovacikum (aj bohemicum) na TK od „protinožcov“

Už viackrát som sa zaoberal slovacikami na TK z rôznych krajín celého sveta. Zatiaľ som sa ešte nestretol s vyobrazením námetu vo vzťahu k Slovenskej republike na TK Austrálie. Pred pár dňami sa mi takáto karta dostala do rúk. Je to slangovo tzv. „pripejtka“ (prepaid phone cards alebo predplatená telefónna karta). Kartu vydala s príznačným názvom „Good Morning Eastern Europa“ (Dobré ráno východná Európa) austrálska spoločnosť ASTRATEL, má nominálnu hodnotu 10 AUS. Ako je známe, medzi Austráliou a východnou Európou je pomerne výrazný časový posun (v našom štandardnom období je to plus 10 hodín v prospech Austrálie, počas práve prebiehajúceho tzv. letného času „len“ 8 hodín, teda keď volajúci z Austrálie volá poobede až podvečer, u nás ešte len vstávame). Na karte je mapa pozostávajúca z nasledujúcich krajín východnej Európy – bývalá NDR, Poľsko, Česká republika, Slovenská republika, Maďarsko, Slovinsko, Chorvátsko, Srbsko a Čierna hora, Bosna Hercegovina, Rumunsko, Bulharsko a Albánsko. Súčasťou averzu karty v hornej aj dolnej časti je aj 7 máp krajín v kruhu – zľava doprava je postupne rumunská, srbskočiernohorská, albánska, austrálska (ako vlajka vydávajúcej krajiny), nepochopiteľne lotyšská vlajka (!), slovenská vlajka a nakoniec maďarská vlajka. Ostatné krajiny (napr. Poľsko, Česká republika) sú na karte len uvedené, ale vlajky nie sú vyobrazené.

Karta má 12 miestny PIN kód a je platná 3 mesiace po prvom použití.

Staršie francúzske puzzle „Lila Pause“

Veľmi dlho som sa už nezmielil o francúzskych puzzle z TK (MOT 35). Len nedávno som však zistil, že existuje aj puzzle, ktoré bolo akoby doteraz „utajené“. Puzzle pod názvom „Milka Lila Pause“ pozostáva z jednej TK, pričom musíme mať k dispozícii 2 rovnaké TK s rovnakým počtom jednotiek (50 alebo 120 units). Zložením averzu a reverzu rovnakej TK vzniká puzzle na výšku. Karta má podľa známejšieho katalógu PHONCOTE katalógové číslo F625, ak ide o kartu s 50 jednotkami (units), resp. F626, ak ide o kartu so 120 jednotkami (units). V menej známejšom katalógu La Cote en poche, katalógové čísla sú 607 (50 units), resp. 608 (120 units). Karty boli vydané v mesiaci február 1996. Celkový náklad karty je 1 000 000 ks, pričom obidva varianty majú náklad po 500 000 ks (obr. na 2. str. obálky).

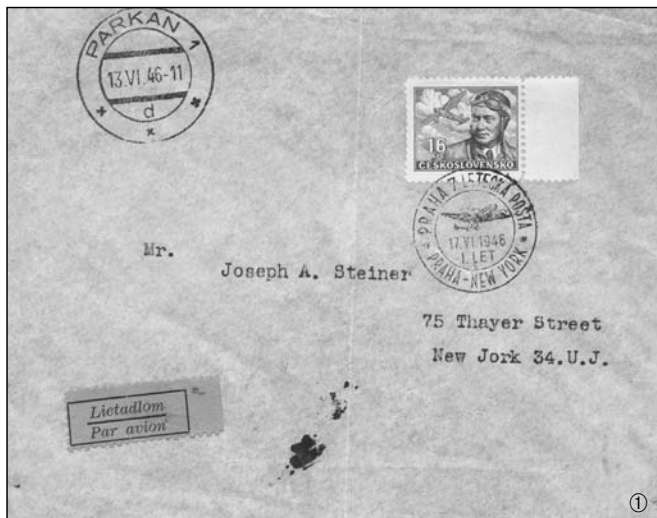
60 rokov od prvého letu Praha – New York 1946

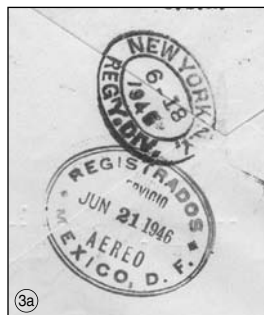
Po aerofilatelistickom pôste, spôsobenom vojnovými udalosťami a všemožnými reštrikciami v civilnom živote, rozvírila hladinu povojnového filatelistického diania udalosť vsuktku mimoriadna – otvorenie pravidelnej leteckej prepravy na linke Praha – New York v roku 1946. Pamätníkov tejto udalosti už asi veľa nebude, veď od tej doby uplynulo už okrúhlych 60 liet, v našich zbierkach však zostalo nadostač dokladov tohto veľkolepo organizovaného aktu leteckej prepravy. Na pripravovaný prvolet totiž čs. poštová správa prichystala zvláštnu sivomodrú známku v nominálnej hodnote 24 Kčs (na doporučený letecký list do 5 g), ktorá platila iba v jeden-jediný deň – 17. 6. 1946, keď z Prahy do New Yorku vzlietlo lietadlo obťažkané takmer 60 tisíckami doporučených i obyčajných zásielok. Vlastne boli pripravené známky dve – okrem už spomínanej to bola aj hodnota 16 Kčs, určená na obyčajné listy do hmotnosti 5 g, avšak táto platila naďalej aj po prvoletovom krste. Na uspokojenie očakávaného záujmu tisícok našich i amerických filatelistov pošta vymyslela dosť komplikovaný postup, ako prísť k „echt“ letenej celistvosti. Známkou 16-korunovú pridelila poštovým úradom z moci úradnej už niekoľko dní pred konaním 1. letu, takže boli v predaji už 13. júna. Odosielateľ si teda mohol známku zakúpiť s časovým predstihom a pokojne si pripraviť celistvosti na odoslanie. Podacia pošta však nesmela tieto známky opečiat-

kovat, pretože oficiálne platili až v deň 1. letu (17. 6.), ale bola povinná zásielku opečiatkovať mimo známky a túto vypraviť na poštu Praha 7, ktorá známky opečiatkuje príležitostnou pečiatkou k 1. letu. Zásielky museli byť vypravené tak, aby do Prahy prišli najneskôr 15. 6. Takto pripravená a odbavená celistvosť je na obr. 1. Bola podaná na pošte PARKAN 1 (dnešné Štúrovo) už v prvý deň predaja 16-korunovej známky (13. 6.). Prílet do New Yorku potvrdzuje odtlačok strojovej pečiatky s dátumom 18. 6. 1946. Obyčajné zásielky, aj keď boli adresované do iných miest ako New York, nemajú ďalšiu prichodziu pečiatku (obr. 2).

Odišný postup platil pre doporučené zásielky, pretože pošta neuvoľnila známku 24 Kčs do voľného predaja, ale dodala ju iba do novinkovej služby, a to v obvyklom množstve podľa predchádzajúcich objednávok. Odosielateľ doporučených zásielok ju musel vyplatiť na podacej pošte v hotovosti, pričom pošta zúčtovala vybrané výplatné v preukaze výplatného v hotovosti. Ďalej bola povinná opečiatkovať doporučenú nálepku miestnou a dátumovou pečiatkou. Neofrankované zásielky potom vypravila na poštu Bratislava 1 – filatelistická priehradka, kde vylepili leteckú známku. Podacia pošta musela k odosielaným zásielkam pripojiť potvrdenku o výške vybraného výplatného v hotovosti a o počte prijatých zásielok. Zásielky museli byť na

poštu Bratislava 1 vypravené tak, aby do Bratislavy dorazili najneskôr 14. 6. do 14.00 hod. Sústredené zásielky po vylepení leteckých známok vypravili z bratislavskej pošty na poštu Praha 7, kde bola doplnená príležitostná prvoletová pečiatka. Obdobný postup platil aj v Českých zemiach s tým rozdielom, že zásielky sa smerovali na poštové úrady Praha 1 a odtiaľ na poštu Praha 7. Možnosť podať zvláštnu zásielku s leteckou známkou, platnou iba jeden deň, využili tisíce zberateľov, ale aj mnohí obchodníci, ktorí nechali vyhotoviť stovky, ba možno tisíce uniformných zásielok s predtlačou adresou príjemcu v USA (známe sú najmä zásielky adresované na obchodníka Kesslera,

z toho 1714 z Bratislavy, čo je asi 4 %. Obyčajných zásielok bolo 14 258 a ak uvažujeme s približne rovnakým podielom, tak zo Slovenska ich mohlo byť okolo 700 kusov. Tieto počty vypove-

ktoré nechal vyhotoviť známy pražský filatelista E. Hirsch). Z tejto uniformity vyčnieva len málo doporučených zásielok, na ktorých ofrankovanie použili odosielaťelia výplatné známky alebo 16-korunovú v kombinácii s výplatnými, prípadne 24-korunovú známku s kupónom. Väčšina zásielok je adresovaná priamo do New Yorku, menej je zásielok do ostatných častí USA. Vzácné sa vyskytujú zásielky určené do miest medzipristátia, ktorými boli Brusel, Londýn, Shanon a Gander. A celkom ojedinele boli týmto prvým letom prepravené zásielky do iných krajín amerického kontinentu. Na obr. 3 je doporučený list podaný na pošte Bratislava 1 určený pre adresáta v Mexiku. Transit cez New York a príchod zásielky do Mexika, D.F. sú potvrdené pečiatkami na zadnej strane listu. Takéto zásielky si iste zasluhujú osobitnú pozornosť, a keďže doposiaľ nebol prvý let Praha – New York 1946 vo filatelickej literatúre z tohto pohľadu spracovaný, možno by bolo vhodné zhromaždiť poznatky aj o prípadných iných destináciách. Z pohľadu slovenskej filatelie je zaujímavé aj porovnanie počtu zásielok vypravených zo Slovenska cez poštový úrad Bratislava 1 (ide teda o zásielky opečiatkované či už vedľa 16-korunovej známky alebo cez R-nálepku na poštovom úrade na území Slovenska) k celkovému počtu zásielok prepravených týmto prvotom. Podľa dobových štatistik bolo prepravených celkovo 43 006 doporučených zásielok,

dajú o relatívnej vzácnosti zásielok zo Slovenska, aj keď v tomto prípade možno hovoriť nanajvýš o hodnote v desiatkach, vo výnimočných prípadoch (destinácie mimo USA) možno stovkách korún.

Snáď bude toto jubilejné pozastavenie sa nad touto aerofilatelistickou udalosťou inšpiráciou pre niektorého

hľavého aerofilatelistu, aby sa zmocnil tejto matérie a spracoval ju komplexnejšie z pohľadu slovenských špecifik.

Miroslav Bachratý

Literatúra:

- (1) Ing. Jiří Kulda DrSc., Ing. Pavel Pittermann : První let Praha – New York ; Katalóg filatelickej výstavy Boskovice 1981.
- (2) Poštový vestník Poverenia pre pošty, ročník 1946, číslo 24.

Skauting a filatelie v rokoch 1968 - 1970

Nádejné obdobie, ktoré sa začalo Novým rokom 1968 a pokračovalo obľúbenými „dubčekovými rožkami“, uvoľnilo nečakaný potenciál činorodej energie v celej spoločnosti. Je až neuveriteľné, čo všetko a s akým elánom sa za to krátke obdobie do augusta 1968 realizovalo alebo začalo. Mnohé aktivity pretrvali až do roku 1970. Aktivizovalo sa, a veľmi intenzívne, aj hnutie skautov. Pripomeňme si ho dvoma dobovými filatelistickými materiálmi. Rok 1968 bol aj rokom svetovej výstavy poštových známok PRAGA 1968, vyšli v ňom známky, ktoré by predtým, ale ani potom, nemali šancu. Toto všetko malo vplyv aj na filatelistickú prezentáciu skautingu. Na obr. 1. je obálka malého formátu 163 x 93 mm s prítláčou III. Junácky snem Praha 23. – 24. XI.1968. Na známke je

kašet. Jeho text je totožný s textom prítláče a v jeho strede je skautský znak. Čierna poštová pečiatka rovnakého rozmeru pripomína 50. výročie skautskej pošty v r.1918, a to pečiatkou v pečiatke Pošta skautů * Praha * 1918. Dátum v pečiatke je 25. 11. 1968, teda deň po skončení skautského snemu. Či bol dátum v pečiatke nastaviteľný neviem dokumentovať, ako ani to, ktorá pražská pošta túto príležitostnú pečiatku používala.

Na ďalšej obálke (obr. 3) je prítláč III. Junácky snem Bratislava 1968, na známke (podľa hodnoty 5 h len symbolicky prilepenej) je odtlačok pečiatky s rovnakým textom a dátumom 1.12.1968.

Viac otázok vyvoláva poštový lístok na obr. 4. Je to CDV 161 z roku 1968 s natlačnou známkou Hradčian nominálnej hodnoty 30 h. Prítláč na ľavej strane je dvojfarebná, texty zelené, obrázok stanu hnedý, teda

pečiatka s textom III. Junácky snem a dátum 24.11.1968. Teda druhý deň konania snemu. Na obr. 2 je obálka s rovnakou prítláčou, na nej sú dve pečiatky. Modrá kruhová priemeru 30 mm je pravdepodobne

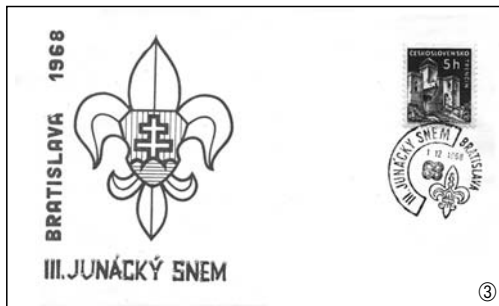
v skautských farbách. Lístok je dofrankovaný „strihanou známkou“ oranžovej farby „nominálu“ 20 hal. Texty po oboch stranách sú „skautské letné tábory 1970“ a v strede je symbol „skautskej“ pošty. Všetko uvedené

④

①

③

v úvodzovkách sú s najväčšou pravdepodobnosťou neúradné a neoficiálne materiály. Denná pečiatka z 10. VIII. 1970 o polnoci má domicil Chýšky, kde sa tábory konali a zasahuje aj „skautskú“ strihanú známku. Tá je opečiatkovaná aj kašetom s textom Junák, Brno II. Ďalší text v kruhopise je slabo čitateľný a nekompletný, „stredisko 26“. Adresátom je vtedajší vedúci pošty v Piešťanoch, ktorému z tábora píše neter. Zajímavosťou je, že vedúcim tábora je podpísaný známy český

filatelistu p. Žampach. Tento lístok je zaujímavým filatelistickým dokumentom o oživení skautingu v uvedenom období. Aj keď ide o súkromnú prílač, kašet a nálepku („známku“ 20 hal.). Ale je to určite tak? Nemôže ísť o veci pôvodne schválené poštovou správou, ku ktorým sa neskôr, po roku 1970 nikto nechcel hlásiť a čakalo sa, aby upadli do zabudnutia? Možno by o tom viac vedeli skautskí náčelníci.

A. Urminský

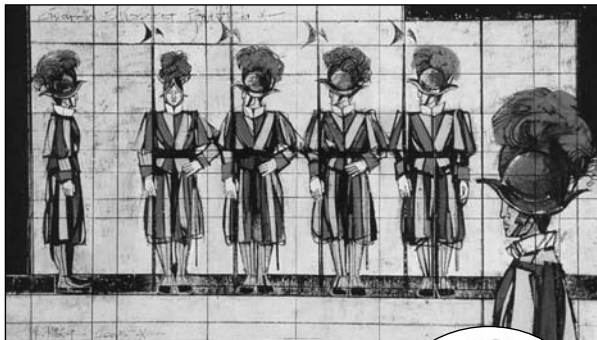
500 rokov Pápežskej švajčiarskej gardy

Spoločné vydanie dvoch príležitostných známok švajčiarskej a vatikánskej pošty z 22. novembra 2005 je venované poltisícemu výročiu existencie Pápežskej švajčiarskej gardy.

Vzorom pre jej založenie bola stočlenná švajčiarska telesná stráž francúzskeho kráľa Karola VIII. z roku 1496. Pápež Július II., ktorý ako kardinál žil istý čas na tomto kráľovskom dvore, po zvolení za pápeža v r. 1503 sa chcel tiež chrániť osobitnou gardou. Pápežský pove-

pápeža Jána Pavla II. v r. 1981 ukazuje, že vážna situácia môže nastať veľmi rýchle.

V známkových obrazoch nachádzame členov gardy v tradičnej pruhovej uniforme vo farbách Medici – žltej, červenej a modrej. Zavedol ich sám zakladateľ, pápež Július II., ktorý pochádzal z tohto rodu. Historickou výzbrojou sú halapartne. Od začiatku 20. storočia sa koná 6. mája slávnostná prisaha nových členov gardy; táto ceremónia prebieha podľa historického rituálu. Spomienkou na prvý pochod do Ríma bol v jubilejnom roku – v apríli 2006 – pochod

renec Peter von Hertenstein zverboval vo Švajčiarsku v r. 1505 oddiel 150 gardistov, ktorí koncom roka absolvovali zimný pochod cez Gotthardský priesmyk do Milána a Pavie. Tu sa napojili na stredovekú pútnickú „Franskú cestu“, prekročili Apenniny cez priesmyk Cisa a pokračovali až do Ríma. Pri starom chráme sv. Petra ich očakával pápež a udelil im svoje požehnanie. Za deň založenia Pápežskej švajčiarskej gardy sa pokladá 22. január 1506.

V histórii gardy sa vyskytuje tragický rok 1527, keď do Ríma vtrhol cisársky vojsko a vyplienilo ho. V službe vtedy zahynulo 147 príslušníkov gardy. Prežilo iba 42 mužov, ktorí boli vyčlenení na osobnú ochranu pápeža a spolu s ním unikli do Anjelského hradu. Odvtedy bola garda ušetrená od takýchto skúseností, ale atentát na

približne 80 bývalých členov gardy po historickej trase z Bellinzony do Ríma.

Autorom výtvarných návrhov celej emisie je známy a úspešný švajčiarsky výtvarník Rudolf Mirer (1937), ktorý bol napovolaným na túto prácu, pretože sám bol dva roky príslušníkom gardy v Ríme.

Známky nominálnej hodnoty 0,85 CHF a 1,00 CHF (0,62 a 0,80 eura pre Vatikán) päťfarebným ofsetom v TL po 6 známok vytlačila Rakúska štátna tlačiarňa. Súčasťou emisie je aj FDC s pečiatkou dňa vydania, dve karty maximum, nálepny list a česničkou na torte je autorská číslovaná litografia na ručnom papieri (rozmery 65 x 42 cm) v limitovanom náklade 100 exemplárov v cene 1 750 CHF.

(podľa Die Lupe 4/05 spracoval **Ivan Lužák**)

List z Vilniusu

Prvé litovské známky v postsovietskom období vydali 7. októbra 1990 • Nová Litva má už 447 poštových známok • Vlni vyšlo 31 známok a hárčecov • Tisícročná história Litvy • Po Budapešti známky tlačia ofsetom v Estónskom Talline • 1 Litovský Lit = asi 10 SKK

Ako sa ten svet mení. Nie je to tak dávno, ešte pred 16 rokmi, keď Litva bola jednou z 15 sovietskych socialistických republík veľkého Sovietskeho zväzu. Ale v roku 1990 sa lady pohli a Litva sa stala, po známych udalostiach pod vilniuskou televíznou vežou, suverénnym štátom s názvom Litovská republika. A dokonca dnes, už dva roky od 1. mája 2004 sme, spolu s Litvou, v jednej - spoločnej Európskej únii. Tieto kardinálne zmeny mali svoje odzrkadlenie aj v poštovej prevádzke a aj Litva začala znovu vydávať poštové známky a všetku ostatnú potrebnú poštovú produkciu. Najprv to boli poštové celiny – obálky s natlačenou známkou. Prvé poštové známky vydali 7. októbra 1990 a k 31. decembru 2005 vyšlo už 447 nových litovských známok. Litovská poštová správa bola vtedy prvá, ktorá v postsovietskom období vydala vlastné – už litovské poštové známky. Samozrejme litovská pošta vydáva aj ďalšie materiály potrebné v poštovej prevádzke a tiež predmety zberateľského záujmu. Okrem známok sú to aj poštové obálky a lístky s natlačenou známkou, aerogramy, známkové zošitky, obálky prvého dňa vydania, príležitostné poštové pečiatky, carte maximum i iná poštová a filatelistická – zberateľská produkcia.

Pretože časopis ZBERATEL sa litovskej známke dostatočne venuje, dnes sa zastavím pri hodnotení minuloročnej známkovej produkcie. V minulom roku 2005 bolo v Litve vydaných 31 poštových známok a rok (už 16. ročník novej litovskej produkcie) sa skončil vydaním už 447. poštovej známky. Emisná činnosť začala vlni vydaním tradičnej trojznámkovej série, ktorá má názov Významné osobnosti. Vydavateľ tentokrát pripomenul spisovateľa, básnika, prekladateľa a verejného činiteľa Kazysa Boruta; maliara Petrasa Kalpokasa a archeológa a verejného činiteľa Jonasa Putinasa. Druhým poštovým počínom bolo zaujímavé a milé vydanie známkového zošitka 29. januára s dvoma blahoprajnými známkami (2 x 4 známky), s názvom a námetom Gratulačné (kvetý). Zošitok vyšiel na kriedovom papieri v náklade 280 tisíc kusov, známky sú

samolepky vytlačené viacfarebným ofsetom. Februárová známka v hodnote 1 LTL (medzinárodná banková skratka = litovský lit), bola venovaná 100. výročiu zimných konských skokanských súťaží na zamrznutom jazere Sartai. Piateho marca prišli do obehu opäť tradičné známky s námetom Znaky miest, ktoré tentokrát priniesli znaky miest Druskininkai a Vabalninks. V apríli vyšli aj známky zo série Európa s námetom Gastronó-

mia. Známky v hodnote 1,70 Lit zobrazili vrečko múky a chlieb pred lánom pola, na ktorom vyrastá. Obe známky vyšli v malom liste (10 známok) v náklade 30 tisíc

listov (300 tisíc známok). Jubileum 150. výročia Litovského národného múzea bolo dôvodom vydania troch známok s kupónom aj s hárčekom. Známky zobrazujú námety z uvedeného múzea s historickými exponátmi. Posledným vydaním litovskej poštovej správy v prvom

polroku 2005 bola známka s námetom Technické stavby (11. júna). Znáмка hodnoty 3 Lit zobrazuje železničný tunel v meste Kaunas (druhé najväčšie mesto Litvy, bývalé hlavné mesto republiky).

Už 2. júla sa začal druhý emisný polrok, a to hned najvyšším nominálom – sériou štyroch známok po 2 Lit k tisíročnici Litvy v háččeku. Háček má aj dva kupóny a všetky známky aj kupóny zobrazujú historické udalosti súvisiace s týmto jubileom - bitku s livonským rádom pri Pabajskase v roku 1435, pôdnu reformu z roku 1557, prvý štatút Litvy z roku 1529, lublinskú úniu z roku 1569, poľského kráľa a vyšších úradníkov poľsko – litovského štátu, prvú litovskú tlačенú knihu z roku 1547. Na kupónoch je reprodukcia ilustrácií v knihe z roku 1506, vytlačenej v Krakove, a jubilejný znak a pamätný text.

Ďalšia známka v hodnote 1 Lit vyšla 23. júla, pri príležitosti 90. svetového kongresu esperantistov, ktorý sa konal vo Viliuse, s portrétom zakladateľa esperanta L. Zamenhofa.

Znáмка venovaná esperantistom bola (asi) poslednou litovskou známkou, ktorú tlačili v Budapešti, v jej štátnej tlačiarňi. Tam sa litovské poštové známky dlhé roky tlačili, okrem prvých známok, ktoré boli vyrobené v litovskom Kaunase. Niektoré počiatočné série „novej“ Litvy boli tlačené ešte v Nemecku a niektoré aj v Moskve. Nasledujúcu sériu litovských známok – kostoly – tlačili už v tlačiarňi „Vaba Maa“ v hlavnom meste Estónska v Tallinne. Všetky ostatné novovydané litovské známky, do konca marca 2006, sú tlačené v uvedenej estónskej tlačiarňi. Ako všetky litovské známky, aj tieto vyrobené v Tallinne, sú tlačené ofsetom a litovská poštová správa

nepotrebuje na ich zabezpečenie cestovať ani do Veľkej Británie či Francúzska.

Začiatkom septembra vyšla séria s dvoma známkami v hodnotách 1 a 1,30 Lit, ktorou sa v katolíckej Litve

(katolíkov 78 %) začal nový emisný rad s námetom Litovské kostoly. Prvé boli vyobrazené viliuiské chrámy – luteránsky kostol evanjelistov a katolícky kostol sv. Kazimíra. Nasledovala dvojznámková séria s kupónom s námetom „Červená kniha Litvy“, s nominálom po 1 Lit, v náklade 250 tisíc kusov. Háček bol zasa venovaný významnému lotyšskému maliarovi a skladateľovi M. Čijurionisovi. Háček má tri známky a kupón, na ktorom je portrét majstra, známky zobrazujú jeho triptych z roku 1908 – sonátu o mori v jeho videní – Allegro, Andante a Finále. Známkami majú hodnotu 2 Lit. V októbri boli vydané tri známky. Prvá,

jednotlivá, pripomenula poštovú históriu – trasu dostavnikov Sankt Peterburg – Varšava, ktorá viedla cez litovské územie a bola otvorená v roku 1830. Ďalšie dve známky boli výplatne v nezvyklej hodnote 0,10 a 0,20 Lit, teda 10 a 20 centov (miestnych halierov). Je zaujímavé, že litovská pošta má minimálny poštový tarif 0,80 Lit (poštový lístok, pohľadnica v Litve), a 1 Lit (najlacnejší list v Litve). Zasa, keď túto skutočnosť porovnáme so slovenskou poštovou praxou, lacnejšia známka ako 10 Sk už dávno nevyšla a v Litve sú aj menšie hodnoty potrebné. V Litve najfrekventovanejšou vydávanou hodnotou sú známky s nominálom 1 Lit (väčšina), ale u nás máme (na ťahanie peňazí z vrecák zberateľov - dnes mnohých dôchodcov) nezmyselné hodnoty na vydávaných nových známkach, ako napríklad známka NATO - 60 Sk.

Poslednou vlnajúcou známkou bola 3. decembra

vydaná litovská poštová známka, podľa čísla katalógu – 447., venovaná pripomenutiu storočnice Veľkého sejmu (zhromaždenia) vo Vilniuse.

Dve rozlúčkové známky s odchádzajúcim rokom 2005 boli samozrejme vydané skôr, už 5. novembra, aby sa dali včas použiť. Prvá známka 1 Lit bola k vianočným sviatkom a druhá k Novému roku 2006.

Ak sa pozrieme na litovskú známkovú produkciu z nadhľadu, celkove vychádza, že známky tejto pobaltskej krajiny majú svoju charakteristickú tvár, produkcia je národná, zameriava sa na svoje danosti a nepodlieha rôznym populárnym či konjunkturálnym snahám a opakovaniu iných, cudzích vzorov. Náklady litovskej produkcie zodpovedajú potrebám poštovej prevádzky a väčšina emisií má náklad 300 tisíc. Ani vydania známok európskeho programu Gastronómia, či Červenej knihy ohrozených zvierat neboli výnimkou. Skutočnou výnimkou bol náklad vianočnej známky – na litovské pomery

neuveriteľných 2 milióny 200 tisíc kusov, i keď známka v rovnakej sérii – Nový rok bola v náklade len 300 tisíc. Známy vychádzajú podstatnou väčšinou viacfarebne a všetky, v oboch tlačiarňach – v Budapešti i v Tallinne, boli tlačené ofsetovou technikou. Papier je v zásade kriedový. Väčšina vydaní vychádza z tlačových listoch – 10 známok x 5, ale sú aj iné, napríklad 5 známok x 5;

Gastronómia bola na liste s dvoma známkami x 5, Červená kniha zasa 4 x 2. Ku každému vydaniu boli aj obálky prvého dňa vydania s príležitostnou pečiatkou „prvý deň“.

Litovská poštová správa svoju známkovú produkciu ponúka aj zberateľskej verejnosti. Ešte aj dnes má na sklade jednotlivé kompletne ročníky, ktoré ponúka záujemcom. Prvý ročník, teda známková produkcia roka 1990, už samostatne nie je v predaji. Dá sa už len objednať v komplete 1990 až 1993 a jeho cena je 72 litov. Všetky ostatné ročníky sa predávajú. Najlacnejší ročník – 1992 je za 20,50 Lit a najdrahší je ročník – 2000, za 75 Lit. Ale ponuka obsahuje i komplet ročníkov 1990 až 2004 v albume od firmy Print za 740 Lit alebo všetky ročníky 1990 – 2004 v luxusnom albume Davo Lux za 880 Lit. Takže vyberte si nielen ročníky, ale aj všetku ostatnú litovskú filatelistickú produkciu. A kde? Stamp Department, Giedraičiu g. 60 A, LT – 08212 Vilnius – 42 Lithuania (Lietuva).

Vladimír Priputen

Najkrajšou známkou roka 2005 je Večera v Emauzoch

Víťazstvo v ankete o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 2005 získala známka z emisie Umenie s motívom grafiky Rembrandta van Rijna Večera v Emauzoch. Slovenská pošta (SP), a. s., ju vydala 20. októbra m. r. Autorom grafickej úpravy a rytcom víťaznej známky je Mgr. art. Arnold Feke. Znáмка získala v ankete 257 hlasov

Druhé a tretie miesto účastníci ankety prisúdili poštovým známkam z emisie Technické pamiatky s námetom úzkokolejných železníc v Čiernom Balogu (140 hlasov) a vo Vychylovke (129 hlasov).

Trinásty ročník verejného hlasovania vyhlásila SP spoločne so Zväzom slovenských filatelistov (ZSF) a redakciami časopisov Zberateľ, Filatelie, Spravodajca ZSF a Poštové zvesti. Do ankety, ktorá mala uzávierku

31. marca, sa zapojilo celkom 977 účastníkov, z toho 486 zo Slovenska, 484 z Čiech a 7 z ostatných krajín. O titul najkrajšej známky sa uchádzalo celkovo 23 poštových známok ročníka 2005.

Filatelisti a priaznivci poštových známok hodnotili aj najkrajšiu príležitostnú pečiatku roka 2005. Najviac hlasov získala pečiatka 80 rokov Klubu levických filatelistov pred pečiatkou k 125. výročiu narodenia M. R. Štefánika a pečiatkou vydanou pri príležitosti vyhlásenia Najkrajšej slovenskej známky 2004. V ankete o najkrajšiu príležitostnú poštovú pečiatku roka 2005 hlasovalo celkom 496 respondentov.

Slávnostné vyhlásenie výsledkov ankety sa uskutočnilo 10. júna 2006 v Kostolanoch pod Trábečom.

(red.)

Slováci v misii OSN UNMEE v Eritrey – Etiópii

Na základe žiadosti OSN a následne na základe rozhodnutia vlády SR a uznesenia NR SR z 31. 10. 2000 bolo schválené vyslanie ženijnej jednotky OS SR do misie UNMEE (UN Mission in Ethiopia and Eritrea) na hranicu medzi Etiópiou a Eritreou.

Prvá skupina odletela do Eritrey 26. 12. 2000. Hlavná časť slovenského kontingentu prišla do tábora Adi Quala 6. 1. 2001. Príslušníci kontingentu pôsobili na základniach v Barentu, Shilalo, Adi Quala, Hadis Adi a Assab v počte 628 profesionálnych vojakov. Za obdobie od konca roka 2000 do júla 2004, keď sa pôsobenie slovenského kontingentu

a SR a textom SLOVAK ENGINEER UNIT, ETHIOPIA ERITREA UNMEE s por. číslami 1 – 3, 5 a 7, oba červenej farby.

Vstup do tábora v Adi Quala vítal prichádzajúcich nápisom TATRA EAGLE NEST ADI QUALA – Hniezdo tatranských orlov.

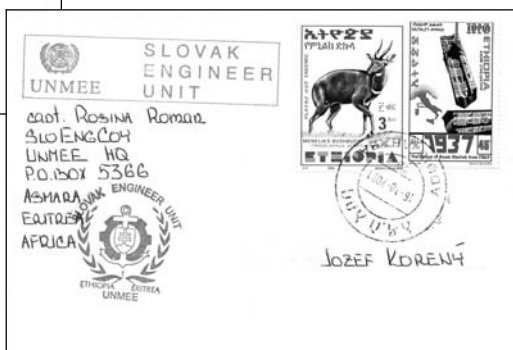
Misie sa zúčastnilo 46 krajín vrátane Slovenskej republiky. Poľné pošty mali rozvinuté Dancon UNMEE – dánska poľná pošta, NAPO 1000 UNMEE – holandská poľná pošta a CFPO UNMEE – kanadská poľná pošta, ako aj francúzska Bureau Postal Militaire 626.

Jozef Korený

SLOENGCOY v Eritrey skončilo, sa vo funkcii veliteľa kontingentu HQ misie a vo funkcii veliteľa jednotky postupne vystriedalo viacero slovenských dôstojníkov.

Príslušníci SLOENGCOY sa podieľali na odmiňovaní, oprave mostov, likvidácii munície a na ďalších ženijných činnostiach. Spojenie s domovom sa uskutočňovalo prostredníctvom e-mailu, faxu, satelitným spojením, ako aj poštou prostredníctvom pošty v hlavnom meste Eritrey Asmare a z pošty v hlavnom meste Etiópie Adis Abebe. Listové zásielky boli označované kašetmi obdĺžnikového tvaru 80 x 20 mm so znakom OSN a textom UNMEE SLOVAK ENGINEER UNIT, ako aj kašetom so znakom ženistov

Pramene:

1. Čipka Milan – *Lúčenie s africkou Eritreou, Obrana č. 8/2004*
2. Marek Jiří – *Filatelistický atlas, Medzinárodní organizace, Praha 2004*
3. Čech Miloslav, Ing. – *Poľné pošty č. 2/2001 4. www.mosr.sk*

Osudy pomníkov Štefánika na Slovensku

Vyrastal som v Štefánikovom kraji na Myjave, odkiaľ vidieť monumentálnu mohyľu na Bradle. Často som k nej chodil, a preto myšlienka zachovania pamiatky vedca, vojaka, diplomata a ministra prvej československej vlády mi bola a je stále blízka.

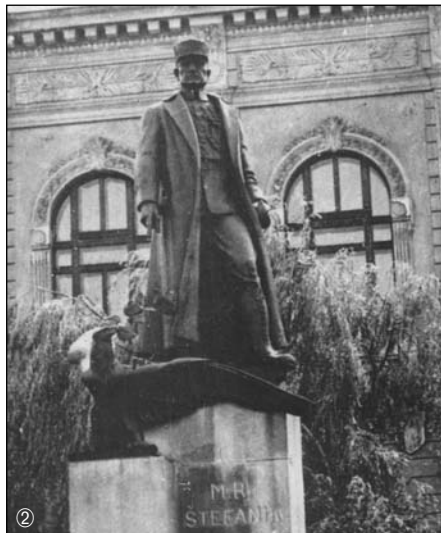
Rozhodol som sa zbierať materiály o živote a diele Štefánika. Podarilo sa mi vytvoriť dva filatelistické exponáty, v ktorých dokumentujem jeho krátky, ale veľmi plodný život. V súčasnosti pripravujem propagačný exponát „Pamätníky M. R. Štefánika na Slovensku.“ Sústredil som v ňom viac ako 50 pohľadníc, fotografií a fotokópií sôch, pomníkov, bust, pamätných tabúľ a ďalších pamätníkov. Veď každé toto umelecké dielo je jedinečné. Vybral som preto zaujímavé skutočnosti o troch sochách M. R. Štefánika. V priebehu rokov od ich odhalenia bol ich osud poznačený najmä meniacou sa politickou a štátoprávnou situáciou.

Postaviť sochu generála Milana Rastislava Štefánika sa výbor 82. zboru Slovenskej ligy rozhodol v **Leviciach** 6. apríla 1929. Súťaže na sochu sa zúčastnili traja sochári. Súťaž vyhral akademický sochár Frico Motoška. Jeho socha bola odhalená 5. apríla 1929 v strede Republikánskeho námestia (obr. 1). Keď v roku 1938 po viendsej arbitráži Šurany obsadili Maďari, českoslo-

venskí vojaci sochu demontovali a odviezli do **Nitry**. V Nitre ju postavili pred Krajským súdom a odhalili

7. mája 1939 (obr. 2). Po návratení Levíc na územie Slovenska ju v roku 1948 Nitra vrátila do Levíc. Žiaľ, táto socha už nejstúvuje, lebo bola v roku 1952 strhnutá a odvezená na fyzickú likvidáciu.

Obecná rada v **Šuranoch** začala v roku 1928 uvažovať o postavení pomníka generálovi Štefánikovi. Jej autorom bol opäť akademický sochár Frico Motoška. Odhalili ju 17. júna 1934 (obr. 3). Po hanebnom mníchovskom diktáte v roku 1938, keď Šurany pripadli Maďarsku, dohodli sa predstavitelia Šurian s predstaviteľmi **Hlohovca**, že sochu im požičajú. V Hlohovci ju odhalili na Námestí Milana Rastislava Štefánika. V lete 1945 sochu Hlohovčania vrátili do Šurian, ktoré sa navrátili Československu. Jej znovuoďhalenie sa uskutočnilo 4. mája 1946. Za-

čiatkom roka 1953 ju strhli a odviezli na roztavenie údajne do Čiech. V roku 1968 politická situácia zmenila pohľad na Štefánika a v Šuranoch sa zrodila myšlienka zhotoviť jeho novú sochu. Pretože autor prvej sochy akademický sochár Frico Motoška už nežil, požiadali jeho priateľa, akademického sochára Jozefa Pospíšila, aby túto sochu vytvoril on. Hotovú sochu v roku 1969 však vtedajší funkcionári nedovolili inštalovať. Aby ju nestihol rovnaký osud ako prvú sochu, obalili ju do fólie z umelej hmoty a zamurovali v depozite starého skladu Technických služieb. Preto ju mohli 1. decembra 1989 odhaliť a na tomto mieste stojí dodnes (obr. 4).

Autorom sochy generála Štefánika v **Komárne** je akademický sochár Otakar Španiel. Postavili ju prevažne zo zbierky vojakov tamojšieho Pešieho pluku č. 12 Milana Rastislava Štefánika. Odhalili ju 4. mája 1930 (obr. 5). V roku 1938 po vienskej arbitráži, keď Komárno pripadlo Maďarsku, odviezli ju do **Banskej Bystrice**. Tu ju inštalovali pod Urpínom pri malej železnickej stanici podľa návrhu Ing. arch. Františka Bednárika a odhalili 4. mája 1940 (obr. 6). Po návratení Komárna na územie Československa ju Bystričania vrátili v roku 1948 a tu opäť odhalili. Od roku 1974 v rámci „normalizácie“ do roku 1990 bola odložená a doteraz posledné jej odhalenie bolo 28. októbra 1990. Táto pôvodná socha, ako máloktorá, nebola zničená a v súčasnosti stojí pred budovou Matice slovenskej.

Všetkým, ktorí sa zaslúžili o postavenie a uchovanie týchto sôch často i za veľmi zložitých a ťažkých podmienok patrí veľké uznanie a vďaka.

Je u nás zaužívané spomínať na Štefánika v deň výročia jeho tragickej smrti 4. mája 1919 neďaleko Ivanky pri Bratislave (nie haváriou lietadla na Bradle, ako to napísal jeden redaktor nemenovaných novín). Veľmi málo si ale spomíname na jeho narodenie 21. júla 1880 na Košariskách pod Bradlom.

Štefánik v celom svojom krátkom, ale veľmi plodnom živote bol príkladne húževnatý, cielavedomý, nepodajný a vytrvalý. V tom nech nám je stále príkladom.

Ján Maniaček st.

Slovacikum z Argentíny

Argentína je krajinou prisťahovalcov, a preto nie je žiadnym prekvapením, že argentínska pošta vydala 19. 11. 2005 už druhýkrát štvorznamkovú emisiu s názvom Spoločenstvá. Jedna známka – portrét ženy so štyrmi deťmi – má doplnujúci text: Slovenskí imigranti, Hotel imigrantov, Buenos Aires. Fotografia pochádza z Národného múzea

Santa Fé s detailným záberom tahacej harmoniky.

Ďalšia skupina prišla z cárskeho Ruska na výzvu prezidenta J. Rocu v r. 1881. Boli to predovšetkým príslušníci židovskej komunity, ktorí si boli nútení nájsť novú krajinu, kde môžu slobodne praktizovať svoje náboženstvo a tradície. Na známke je skupina židovských

osadníkov v Moisés Ville a detailný záber pšeničných klasov.

Britskí prisťahovalci (Íri, Škóti, Angličania) sa usadili v provincii Buenos Aires a venovali sa chovu oviec. Mnohí si našli prácu na železnici (obraz na známke: centrálna železnica v provincii Chubut), v lodiarstve, v rozvodniach plynu a elektriny. Walesania vybudovali poľnohospodárske usadlosti na argentínskom pobreží a v Patagónii.

Všetky známky majú rovnakú nominálnu hodnotu 75 c. Štvorfarebným ofsetom s metalízou ich vytlačila tlačiareň Letra Viva v Buenos Aires v ná-

Ivan Lužák

imigrácie a reprezentuje vystažovalcov z územia bývalého Rakúsko-Uhorska. V pravom dolnom rohu známky je detailný záber indikátora počasia, ktorý darovalo Rakúsko-uhorské spoločenstvo Argentíne v r. 1919.

Medzi rokmi 1869 a 1895, keď sa konalo prvé a druhé sčítanie obyvateľstva, počet obyvateľov Argentíny sa zvýšil z 1,7 na 3,9 miliónov. Tento nárast bol spôsobený silným prúdom prisťahovalcov, najmä v 80. rokoch. Argentínska administrácia, vedená prezidentom N. Avelanedom, schválila v roku 1870 Imigračný a osídľovací zákon ako súčasť širšej podpory prisťahovalectva a expanznej politiky. V tomto kontexte prišli zo zahraničia do krajiny väčšie skupiny osídlencov, ktoré sa stali námetom ďalších vydaných známok.

Patria sem nemecky hovoriaci migranti, najmä z Nemecka, Rakúska a ruského Povolžia, ktorých predkovia tam prišli v 18. stor. Na snímke je skupina zo

klade po 104 000 kusov.

MÁTE SLOVO

Predseda KF v Ružomberku, pán Mgr. V. Weiss, nám poslal informáciu o výročnej schôdzi klubu. V nej sa uvádza, že činnosť klubu sa stabilizovala pravidelnými stretnutiami členov klubu a tiež organizovaním celoslovenských výmenných stretnutí všetkých zberateľských odborov. Klub zabezpečuje aj vzdelávaciu činnosť formou odbornej literatúry a nás pritom teší, že najväčší záujem členov klubu je o časopis Zberateľ. Klubu filatelistov v Ružomberku prajeme, aby sa im v ich činnosti darilo a zachovali si priazeň k nášmu časopisu.

(red.)

Zvieratá v službách človeka – PES

Približne pred pätnástimi tisícročiami boli psy k ľuďom už nadobro pripútané. To vieme pomerne presne. Ako sa k nim dostali, zostalo zahalené v hmlách dávnej minulosti. Dokonca ani presne nevieme povedať, či bol predkom psa vlk alebo šakal. Radi si však namýšľame, že človek skrotil psa, ale to je pravda len do určitej miery. Pes je spoločníkom človeka dlhšie ako ktorýkoľvek iný zvierací druh. Strážil obydlia, asistoval pri poľovačkách, ťahal ťažké náklady, dokonca v časoch hladu

poslúžil aj ako zdroj potravy a ošatenia, ale nemožno hovoriť o aktívnej domestikácii. Predpokladá sa, že asi dvanásťtisíc rokov pred našim letopočtom, keď naši predkovia začali vytvárať trvalé sídla, miestne eurázijské vlky *Canis lupus*, čelad *Canidae*, od prírody spoločenské zvieratá, sa stahovali do blízkosti ľudských obydlií a živili sa zvyškami ulovených zvierat. Obstáť v tomto ekologicky novom prostredí sa podarilo len najkrotkejšim vlkom, ktorí sa prispôbili okolnostiam, aby prežili. Asi pred šesťtisíc rokmi už ľudia výberovým chovom vyšľachtili veľa rôznych psích plemien, od spoločenských drobečkov až po veľké bojové psy.

Neskôr, zhruba pred tisíc rokmi, keď sa zhotovili zbrane a vybavenie umožňujúce poľovačku ako formu zábavy, začali sa šľachtiť poľovné psie plemená.

Psy sa nevyhli ani vojnám. Použil ich už perzský kráľ Kambyses pri dobývaní Egypta v roku 525 pred n. l. Grécky dejepisec Herodotos jednu z premnohých bitiek medzi Grékmi a Peržanmi vykresľuje týmito slovami

„I bojoval človek proti človeku, kôň proti koňovi a pes proti psovi.“ V 16. storočí poslal anglický kráľ Henrich VIII. proti vojsku rímsko-nemeckého cisára Karola V.

jednotku päťsto vyhľadovaných psov. Podobných príkladov ako človek využíval či skôr zneužíval psov je viac.

Pes má mimoriadne dobrý čuch, nemožno sa čudovať, veď mu pomáha sto až dvesto miliónov čuchových buniek; človek ich má sotva päť miliónov. A tak pes napríklad rozozná rôzne druhy mäsa na veľkú vzdialenosť. Veľmi citlivo reaguje na kyselinu maslovú, ktorá je súčasťou pachu ľudského a zvieracieho potu. Ak by sme

pach jediného gramu tejto látky nechali šíriť z určitej miestnosti uprostred veľkomesta, človek by tento pach cítil jedine v tejto miestnosti, a to len na začiatku pokusu. Pes by však výpary po krátkom čase zaňuchal aj vo vzdialenosti niekoľkých kilometrov. Človek spoznal túto prednosť psa a naučil sa brať si ho so sebou na pomoc všade tam, kde ju potreboval. Nielen v mierových podmienkach, ale aj vo vojne.

V druhej svetovej vojne americká námorná pechota používala psov dobermanov v Tichomorí pri hľadaní a likvidovaní japonských odstrelovačov. Psy ich neomylné privedli aj k tomu najlepšie skrytému Japoncovi. Psov však vo väčšine armád počas bojov používali v sanitárnej službe.

V mierových podmienkach sa psy využívajú na vyhľadávanie obetí katastrof, lavínových psov má horská služba, špeciálne vycvičené psy doprevádzajú nevidiacich, v colnej službe sa psy zúčastňujú na odhalovaní pašovania nedovolených látok, policajtom pomáhajú udržiavať verejný poriadok.

Keď človek ešte nič nemal, nepotreboval nič strážiť, ale keď sa usadil, mal pole a stádo dobytká a iné domáce zvieratá. Tie bolo treba strážiť, aby sa nerozutekali, nezatúlali. A tak človeku

prítom od prvej chvíle opäť poslúžili psy. Pastierstvo sa tým stalo ďalším psím povoláním. Z niektorých plemien sa stali vyslovení špecialisti.

Na severe Kanady, Európy a Ázie žijúci obyvatelia používajú psie záprahy zo severských vyšľachtených psov na prepravu tovaru, a tiež na podávanie správ z osady do osady. Tieto severské psie plemená v súčasnosti slúžia nielen na prepravu, ale aj na športové zápojenia. Poriadajú sa preteky psích záprahov, často aj s medzinárodnou účasťou. Cvičiteľia - musheri (mašeri) sa psom venujú po celý rok. Dobre vycvičená a zohraná svorka psov dokáže presne reagovať na povel svojho cvičiteľa a dokáže v pretekoch divákovi pripraviť nevhodné zážitky.

Jozef Solava

Nové tlačivo č. 11 - 022 Spät

Pošta prepravuje veľké množstvo rozličných poštových zásielok. Niektoré z nich nemôžu byť z rôznych príčin doručené adresátom. V prípade, že je odosielateľ známy, pošta mu zásielku vráti, ak nie, zásielka putuje do poštovej ohlasovne a úložne, kde sa snažia zistiť adresu odosielateľa, aby mu mohla byť poštová zásielka vrátená. Keď sa to nepodarí, príslušná zásielka je po určitom čase skartovaná.

Na dodávacích poštách sa na poštové zásielky, ktoré nemožno doručiť adresátovi, uvádza prečo príslušnú zásielku nebolo možné doručiť a prečo sa vracia odosielateľovi. Toto označenie sa v dávnejšej minulosti vykonávalo zvláštnymi, na to určenými nálepkami, ktoré mali vytlačený dvojazyčný text (slovensko - francúzsky resp. maďarsko - francúzsky), vysvetľujúci danú skutočnosť. Po roku 1945 sa tieto skutočnosti na zásielkách (alebo v prípade balíkových zásielok i na príslušných balíkových sprievodkách) uvádzali hlavne rukopisom. Viaceré väčšie dodávacie pošty vyznačovali príslušné údaje odtlačkami pečiatok rozličnej úpravy, spravidla v modrej a fialovej farbe. Často sa vyskytujú i kombinácie rôznych spôsobov vyznačení, a to hlavne odtlačkom pečiatky a rukopisom.

Slovenská poštová správa zaviedla v roku 2004 nové tlačivo s číslom 11 – 022 „Spät“.

Toto tlačivo, ktoré sa má používať na všetky poštové zásielky vracané odosielateľom, má predtlačenej päť údajov na vyznačenie dôvodu vrátenia zásielky:

- (Adresát) je neznámy
- (Adresát) zásielku neprevzal v odbernej lehote
- (Adresát) zomrel
- (Adresát) nezastihnúť
- (Adresát) sa na uvedenej adrese nezdržiava – odsťahovaný.

Vyznačenie dôvodu vrátenia sa vykonáva rukopisne krížikom v rámečku naľavo od príslušného textu. Poštový zamestnanec potvrdzuje údaje o dôvode vrátenia zásielky svojím podpisom a odtlačkom dennej pečiatky dodacej pošty.

Samotná nálepka má samolepiacu úpravu, je vytlačená čiernou farbou na papieri žltej farby. Rozmery nálepky sú 33 x 45 mm. V hornej časti nálepky je nápis „SPÄT“, naľavo od textu je vytlačená šípka smerujúca do ľavého horného rohu nálepky. Pod šípkou je nápis „Adresát:“ Pod ním je pod sebou vytlačených päť obdĺžnikov na vyznačenie krížikom dôvodu nedoručiteľnosti. Napravo od obdĺžnikov sú v uvedenom poradí vytlačené texty vysvetľujúce dôvod nedoručiteľnosti (bez slova Adresát). Nálepky sa spravidla nalepujú na lístky na ich adresovú stranu, na pohľadnice na voľné miesto na

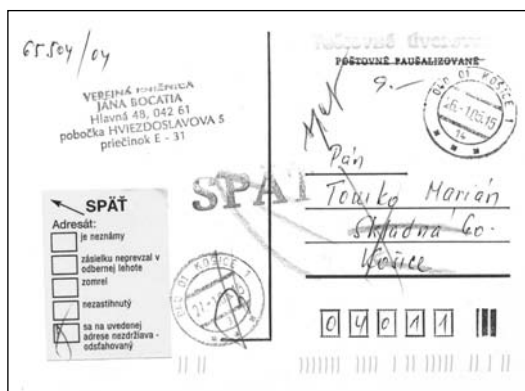
adresovej strane a na ostatné listové zásielky na zadnú stranu. Umiestňovanie týchto nálepiek na ostatných druhoch poštových zásielok autor zatiaľ nevie doložiť.

Skartovanie vianočných pohľadníc s nalepenými nálepkami „Spät“, na skartovacom stroji v Poštovej ohlasovni a úložni v Trnave, bolo možné vidieť v prvých týždňoch tohto roka v televíznom šote vysielanom jednôu z našich televízií.

Problematika označovania vrátených poštových zásielok je zaujímavou oblasťou poštovej histórie s možnosťou zamerania zbierky a následne i výstavného exponátu. **-des-**

Pramene:

1. Poštový vestník Slovenskej pošty č. 3/2004
2. Filatelistické state č.16, Balíková pošta na Slovensku 1918 – 1985
3. Zbierka autora

Poštový lístok z Košíc do Košíc, vrátený odosielateľovi. Lístok bol podaný na pošte Košice 1 dňa 26.1.2005 (denná pečiatka má rozlišovacie znak 14), následne bol spracovaný na automatickom triediacom stroji (čiarový kód je v spodnej časti lístka). Na dodacej pošte, ktorá je zhodná s podacou poštou, bol dôvod vrátenia vyznačený na nálepke „Spät“ – Adresát sa na uvedenej adrese nezdržiava, je odsťahovaný. Napravo do nálepky je odtlačok dennej pečiatky dodacej pošty s rozlišovacím znakom 3 a podpis (šifra) zodpovedného poštového zamestnanca. Nad týmito údajmi je odtlačok riadkovej pečiatky „SPÄT“ vo fialovej farbe, obdobný údaj rukopisom je umiestnený priečne napravo od deliacej čiar. Lístok bol podaný ako úverovaný s rukopisným vyznačením výšky poplatku 9 Sk. Pôvodný údaj „POŠTOVNÉ PAUŠALIZOVANÉ“ je prečiarknutý, nad ním je nový údaj „Poštovné úverované“ vyznačený odtlačkom riadkovej pečiatky.

Za Ing. Maximiliánom Freundom (24. 12. 1934 – 13. 3. 2006)

Malackí filatelisti sa v uplynulom mesiaci posledný raz rozlúčili s tajomníkom miestneho klubu Ing. Maximiliánom Freundom, ktorý bol v posledných rokoch významnou postavou filatelistického diania v tomto záhoračskom mestečku. Z jeho iniciatívy sa uskutočnili dve filatelistické výstavy, ktoré pripravil aj ako predseda ich organizačného výboru. Svoju námetovú zbierku „Renesancia a manierizmus 15. a 16. stor.“ tu po prvý raz predstavil domácim návštevníkom, avšak zúčastnil sa s ňou už na viacerých súťažných výstavách.

Ako tajomník klubu venoval veľkú pozornosť aj mládeži. Podieľal sa na obnovení činnosti krúžku mladých filatelistov pri ZŠ Dr. J. Dénera. Bola radosť sledovať, ako rád odovzdával svoje poznatky mladým filatelistom. Pripravil pre nich brožúrku Zbierame známky. Pomocnú ruku však u neho nachádzali aj starší členovia, ktorým pomáhal pripravovať exponáty, či zabezpečoval pre nich filatelistickú literatúru.

Za svoju prácu na úseku filatelie bol pri príležitosti 75. výročia klubu v Malackách ocenený bronzovým odznakom ZSF. V tomto roku mal byť navrhnutý na strieborný odznak, no ten si už neprevezme... Nečakaná smrť zastavila jeho filatelistické snaženie, ktoré v poslednom čase venoval oslavám 800. výročia prvej písomnej zmienky o Malackách. Jeho práca, žiaľ, ostane nedokončená. V osobe Ing. Freundu filatelisti Malaciek, západného Slovenska i z družobných miest Malaciek v zahraničí, stratili dobrého a obetavého priateľa a kolegu.

KF Malacky

Adresová strana doporučeného listu s úverovaním poštovného, podaného na pošte Košice 8 dňa 23. 8. 2005. List bol po spracovaní na ATL (čiarový kód je na dolnej strane listu) odoslaný adresátovi v Spišskej Novej Vsi. Pošta Spišská Nová Ves 1 dňa 25. 8. 2005 list doposlala adresátovi do Smižian. Pravdepodobne pošta Smižany vyznačila v prídavnej pečiatke s textom: „Odberčná lehota / končí.....“ deň 13. 9. 2005. Po skončení odbernej lehoty boli údaje adresáta prečiarknuté a šípka smerujúca k údajom odosielateľa určuje, kam má byť zasielka vrátená. Ďalšie údaje sa nachádzajú na zadnej strane listu.

Zadná strana listu: Vľavo dolu je rukopisný údaj doručovateľa z pošty Smižany: „26. 8. 2005 / nezastihnutý“. Na nálepke „SPÄT“ je ako dôvod vrátenia zásielky začiarňnuté – Adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote. Cez pravý horný roh nálepky je odľtačok dennej pečiatky pošty Smižany s dátumom 14. 9. 2005 (deň po skončení úložnej doby) a nalavo podpis zodpovedného pracovníka pošty. Na adresovej ani zadnej strane listu nie je žiadny údaj o doručení – vrátení zásielky odosielateľovi, i keď sa tak stalo.

Zomrel Edgar Vysloužil

Tesne po uzávierke sme dostali do redakcie veľmi smutnú správu, že 29. marca 2006 vo veku 80 rokov zomrel Edgar Vysloužil, významný filatelistický odborník z oblasti známkovej klasiky, publicista a dlhoročný funkcionár ZSF. Česť jeho pamiatke.

STRETNUTIE ZBERATEĽOV V NOVEJ EURÓPE / MEETING COLLECTORS IN NEW EUROPE

3. MEDZINÁRODNÝ ZBERATEĽSKÝ VEĽTRH

3th INTERNATIONAL COLLECTORS FAIR

BRATISLAVSKÉ ZBERATEĽSKÉ DNI 09. - 10. 6. 2006

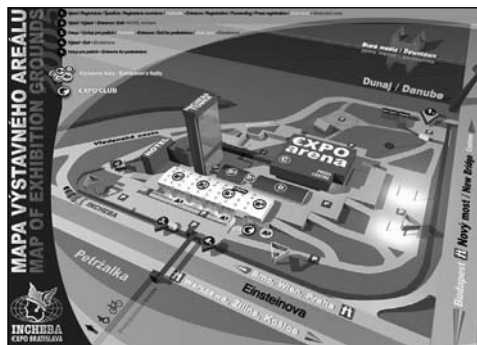
Incheba, a.s., Viedenská cesta 3-7, 851 01 Bratislava
tel.: 00421 2 6727 2135, fax.: 00421 2 6727 2143, email: bzd@incheba.sk
www.incheba.sk

Organizátor, miesto:
**Výstavné a kongresové centrum
Incheba, a. s.,
Bratislava – Slovensko**

Odborný garant:
Slovenská pošta, š. p., Poštové múzeum, Mincovňa
Kremnica, š. p., Slovenský filumenistický zväz,
Zväz slovenských filatelistov, Slovenská numizmatická
spoločnosť, Slovenská spoločnosť olympijskej a športovej
filatelie pri SOV, Slovenský zväz zberateľov autogramov

Mediálny partner:
ZBERATEĽ, mesačník pre zberateľov

Zastúpené krajiny:
SR, ČR, Rakúsko, Maďarsko, Poľsko, Slovinsko,
Bielorusko, Taliansko, Španielsko, Veľká Británia,
Nemecko, Chorvátsko, Švajčiarsko, Kanada,
Bulharsko, Litva

Sprievodný program

Slovenská pošta, a. s., k BZD pripravuje

- Predaj filatelistických produktov – stánok POFIS
- Výrobné pracovisko známky s personalizovaným kupónom
- Prezentáciu Poštového múzea
- Poštovú priehradku Pošty Bratislava 1 – poštový automat, prijímanie zásielok, pečiatkovanie príležitostnými poštovými pečiatkami
- Detskú poštu vo forme symbolickej poštovej priehradky – súťaž o najkrajší detský návrh poštovej známky so zaujímavými cenami
- Zlosovanie súťaže „Detská súťaž s POFISOM“, ktorá prebieha v predajniach POFIS od 1. 4. 2006 do 1. 6. 2006
- Autogramiádu autorov poštových známok

Cena za stôl 80 x 80 cm 590 Sk/deň 990 Sk/2 dni
Price for 1 table 20 € for 1 day 30 € for 2 days
V prípade záujmu o stánkovú prezentáciu sa s nami
skontaktujte uvedenými spôsobmi.

Tuzemský platobný styk

- poštovou poukážkou (typ U) na číslo účtu
584728213/7500

adresa príjemcu:

Incheba, a. s.
Viedenská cesta 3-7
851 01 Bratislava

Variabilný symbol: číslo faktúry alebo číslo zakázky
konštantný symbol: 0308
referenčné číslo: 3563875

- bankovým prevodom na číslo účtu: 584728213/7500

adresa banky: ČSOB, a. s.

Lehockého 3, 815 63 Bratislava

Variabilný symbol: číslo faktúry alebo číslo zakázky
konštantný symbol: 0308

RECENZIE

Dr. Walter Rauch: Das slowakische Militärwesen 1938-1945 (Slovenské vojenstvo v rokoch 1938-1945)

Útulo 40-stranovú publikáciu známeho nemeckého zberateľa čs. poštovej histórie, najmä vojnového obdobia, vydala Spolková pracovná skupina (ArGe) Tschechoslowakei ako 16. zošit edície Malej spisby CS-Philatelie. Autor v 12 kapitolách pojednáva o histórii vzniku samostatného Slovenska, jeho armáde i ďalších ozbrojených zložkách a ich nasadení na bojiskách 2. svetovej vojny. V prvých troch kapitolách podáva stručný historický prehľad o udalostiach na Slovensku po vzniku Československa (1918-20), ďalej pojednáva o územných stratách Slovenska v rokoch 1938 – 1939 v dôsledku Mnichovskej dohody, Viedenskej arbitráže a slovensko-madarskej tzv. „Malej vojny“ a úvodný historický exkurz zakončuje vyhlásením autonómnej Slovenskej krajiny a následne samostatného Slovenského štátu 14. 3. 1939. Štvrtá kapitola je venovaná tzv. Schutzzone (Ochranná zóna) na západ od Váhu, ktorej vytvorenie bolo zakotvené už v tzv. ochrannej zmluve, uzatvorenej medzi Slovenskom a Nemeckom 23. 3. 1939.

V ďalšej kapitole je stručne opísaná organizácia slovenskej armády, ako aj nemecké vojenské zložky, pôsobiace na Slovensku, a ich poštový styk prostredníctvom nemeckej poľnej pošty (Feldpost). Šiesta kapitola pojednáva o nasadení Slovenskej armády v ťažení do Poľska (september - október 1939) a o organizácii jej poľnej poštovej služby v tomto období. Pôsobenie slovenských armádnych jednotiek vo vojne proti ZSSR a ich začlenenie do nemeckých armádnych formácií až po ukončení ich bojových aktivít je predmetom 7. kapitoly. V tejto časti autor publikuje aj empiricky zistené priradenie jednotiek (resp. ich krycích názvov) jednotlivým poľným poštovým úradom. Ďalej opisuje osudy tzv. Zabezpečovacej divízie, ktorá bola po množiacich sa dezerciách stiahnutá

z Východného frontu a premiestnená do Talianska.

Deviata kapitola je venovaná slovenským poľným poštovým úradom a ich pečiatkam, používaným od roku 1941 do roku 1945 a stručne sa zmieňuje aj o slovenských jednotkách pridelených Wehrmachtu a využívajúcich služby nemeckej poľnej pošty. Pomerne veľký priestor (kapitoly 10 - 12) zaberá problematika Slovenského národného povstania (ktoré autor doslovne pomenúva „Militärputsch“ – vojenský puč, čo možno len ťažko bez výhrad prijať), počnúc vytvorením Východoslovenskej armády a jej odzbrojením začiatkom septembra 1944. Ďalej opisuje vývoj udalostí od 29. 8. 1944 až po zatlačenie povstania do hôr, uvádza nemecké jednotky, podieľajúce sa na potlačení povstania ako aj výpočet nemeckých táborov, v ktorých boli internovaní príslušníci odzbrojených východoslovenských divízií a zajatí účastníci SNP. Autor opisuje aj organizáciu poľnej pošty v období SNP a zmieňuje sa o používaní novinovej nálepky Nové Slovo (žiaľ, ilustrácia poštového použitia nálepky predstavuje falzifikát na škodu zberateľov). Publikácia je bohato ilustrovaná ukázkami autentických dobových dokladov – celistvosti dopravených poľnou poštou, ktoré vhodne dopĺňajú textovú časť. Kvôli lepšej orientácii by bolo vhodné, ak by text obsahoval odkazy na jednotlivé ilustrácie, priemerne informovaneému čitateľovi to však iste nebude robiť problémy.

Publikácia Dr. Raucha zaujímavým spôsobom vypĺňa medzeru, ktorú pociťujú aj slovenskí zberatelia v systematickom spracovaní tejto oblasti našej poštovej histórie. Autor v nej skbil dosiaľ publikované čiastkové poznatky s vlastným štúdiom danej problematiky a vytvoril tak ucelený informatívny historicko-filatelistický obraz obdobia, o ktoré sa zaujíma čoraz viac zberateľov. S ohľadom na pochopiteľnú obťažnú dostupnosť fotografických podkladov pre nemeckého bádateľa ju síce nemožno považovať za vyčerpávajúcu predmetnú problematiku, predstavuje však dobrý základ, na ktorom možno ďalej stavať.

Miroslav Bachratý

KOUPÍM POHLEDNICE „LIEBIG“

Koupím jednotlivé pohlednice i sbírky v jakémkoli jazyce, nejlépe edice v maďarském, českém, ruském a polském.

kontakt: Věra Mitrengova, telefon: 00420 720 346431, e-mail: vmitrengova@tajmac-zps.cz

LEVOČA

Archeologické nálezy dokazujú, že mesto a jeho okolie bolo nepretržite osídlené už v mladšej dobe kamennej. Stará Levoča ležala po ľavej strane cesty, ktorá vedie z Levoče do Spišskej Novej Vsi, kde archeológovia vykopali základy románskeho kostola úctyhodných rozmerov - jeho dĺžka je 23,5 m, šírka lode je 12 m a apsida má niečo vyše 8 m. Bol to kostol sv. Mikuláša z prelomu 11. a 12. storočia.

Najstaršiu listinu, v ktorej sa po prvý raz uvádza Levoča, vydal uhorský kráľ Belo IV. v roku 1249 a spísomnil v nej právny akt darovania pozemkov spišskému prepoštolu. Píše sa v nej, že hranica zeme zvanej Jablonov zostupuje k ceste, ktorá vedie do Levoče. V roku 1271 vystupuje už Levoča ako centrum provincie Sasov a spolu s ďalšími spišskými mestami už užívajú práva slobodných kráľovských miest - majú vlastnú samosprávu, súdnu právomoc, osobnú slobodu, právo ťažiť rudu, využívať lesy, vykonávať remeslo, obchodovať a právo skladať.

Výhodná poloha pomohla mestu k jeho nebyválnemu rozmachu. Prispeli k tomu aj rôzne práva a výsady. Levoča sa stala v 14. storočí slobodným kráľovským mestom a patrila medzi popredné mesta na Slovensku. Mesto dosiahlo svoj hospodársky a sociálny rozmach koncom 14. a v 15. storočí. Bolo to obdobie rozkvetu architektúry, vďelčnosti, kultúry, umenia i remesiel. I napriek čiastočnému úpadku sa Levoča v 2. polovici 16. storočia opäť dostala medzi popredné mestá Horného Uhorska. Do roku 1923 bola sídlom Spišskej župy, do roku 1949 sídlom krajského súdu. Historické centrum mesta bolo vyhlásené v roku 1950 za mestskú pamiatkovú rezerváciu.

Levoču obkolesovalo dodnes zachované mestské opevnenie, ktoré sa niekoľkokrát prestavovalo. Architektúra meštianskych domov na námestí postupne prechádzala z gotickej do renesančnej podoby, ktorú poznáme v súčasnosti. Požiare spôsobili, že z gotických domov sa nám zachovali len zvyšky, ktoré sa objavujú pri rekonštrukčných prácach. V renesančnom slohu bola postavená aj radnica. Strediskami duchovnej kultúry boli náboženské bratrstvá a predovšetkým kostoly.

V meste sa zachovalo množstvo kultúrno-historických pamiatok - Chrám sv. Jakuba, Radnica, Evanjelický

kostol, stredoveký prancier - klietka hanby a viac ako 60 meštianskych domov pochádzajúcich väčšinou zo 14. - 15. storočia tvoriacich Námestie Majstra Pavla. Námestie si zachovalo svoj stredoveký tvar obdĺžnika o stranách v pomere 3:1, ktoré patrí k najväčším námestiam tohto typu v Európe.

Chrám sv. Jakuba je trojlodový

kostol s mohutnou svätyňou. Sklenutý je gotickými krížovými chodbami. Bol postavený v poslednej štvrtine 14. storočia. Roku 1392 pristavili na severnej strane kostola kaplnku sv. Juraja. V priebehu ďalšieho storočia pristavili severný a južný vchod. Oba vchody majú krásne bohaté portály s množstvom

plastickej ornamentiky. Západná strana mala vchod pod vežou, ktorý bol zamurovaný za Vladislava Jagellonského, keď pristavili k tejto západnej strane sedadlá pre mestskú radu. Nad sedadlami postavili chór s hviezdicovými klenbami, so zábradlím a krásnym

kružbovým ornamentom. Poslednou úpravou v 16. storočí prešla severná strana kostola, keď nad kaplnkou sv. Juraja pristavili r. 1520 - 1540 bibliotéku, ktorá je jednou z prvých renesančných stavieb Levoče. Dnešná veža kostola je z neskorších čias. Pôvodnú vežu niekoľko požiarov natolko zničili, že v 19. storočí (r. 1858) postavili Levočania novú vežu. Interiér kostola tvoria predovšetkým gotické oltáre a z nich najcennejší je hlavný oltár. Svojimi rozmermi sa radí medzi najväčšie oltáre na svete. Má výšku 18,62 m, celý je z lipového dreva a vznikol v rokoch 1507-1517 v dielni sochára Majstra Pavla z Levoče.

Pôvod **Levočskej radnice** siaha do 15. storočia. Budova radnice zhorela v roku 1550, ďalší požiar ju poštihol v roku 1599. V roku 1615 ju rozšírili a pribudovali južnú časť a podlúbia s arkádami na prí-

zemí i poschodí. Na južnej fasáde sa v pravom rohu zachoval zvyšok pôvodnej maľby. Neskôr boli na fasádu medzi okná na poschodí umiestnené ďalšie maľby. Predstavujú symboly občianskych cností - sriednosť, opatrnosť, udatnosť, trpezlivosť a spravodlivosť. Budova radnice je dnes spojená s renesančnou vežou, ktorá bola postavená v rokoch 1656 - 1661 a slúžila ako zvonica. V radnici na poschodí má svoje expozície Spišské múzeum. (-pem-)

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

vyhodnotenie tretieho kola piateho ročníka našej súťaže o Kvet Zberateľa prinieslo niekoľko príjemných prekvapení. V prvom rade je to skutočnosť, že v tomto kole sme zaznamenali najvyšší počet došlých odpovedí v priebehu celej súťaže! Zaznamenali sme až 58 vašich hlasov! A druhým je vzácna vyrovnanosť na prvých priečkach. Známková tvorba je stále pútavou témou a pravidelne získava vyššie miesta v našom rebríčku. Víťazstvo príspevku o ďalšom tvorcovi našich známok bolo však tesnejšie, pričom na druhej priečke sú dva príspevky, a to Malá škola numizmatiky a prekvapujúco Bratislavské gobelíny ako replika na súťažnú otázku. Tretie miesto patrí Zberateľským stadiám č. 18 s príspevkom o perfinoch. Je potešiteľné, že aj táto sice zaujímavá, ale málo populárna oblasť našla priaznivú odozvu. Štvrtú pozíciu zaujala špecializácia ČSR I a ČSR II, keď možno usúdiť, že táto téma nachádza vždy svojich priaznivcov. Piate miesto získali súčasné poľné pošty.

Tentokrát prvých šesť príspevkov získalo 75 % všetkých vašich hlasov. Príspevky na ďalších miestach získali jeden až deväť hlasov. Bodovalo spolu až 17 príspevkov (v predchádzajúcom kole 15). Na prvú otázku správne odpovedalo 57 z 58 súťažiacich. Na druhú otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 53 súťažiacich. Fragment, okrem jedného, správne identifikovali všetci súťažiaci, odpoveď na druhú otázku v celom rozsahu robilo problém 5 súťažiacim.

■ Vyhodnotenie 3. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo 57 súťažiacich - vyobrazený bol detail známky 3 Kčs, Poľ. č. 1733, Madona, z emisie Umenie vydané 29. 11. 1968.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktorý významný slovenský umelec je autorom umeleckého diela na známke, kde sa nachádza jeho originál a na ktorej slovenskej známke je mesto, v ktorom sa toto dielo nachádza“, mala byť: Autorom diela je Majster Pavol z Levoče, dielo sa nachádza na hlavnom oltári v kostole sv. Jakuba v Levoči a mesto Levoča je na slovenskej známke č. 262. Na otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 53 súťažiacich.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v marcovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich (32) víťazstvo prisúdili **A. Paulinyovej**, keď v Galérii známkovkej tvorby

predstavila **I. Rumanského**. Za tretie pokračovanie **Malej školy numizmatiky** získala **E. Minarovičová** s počtom 28 hlasov druhé miesto, o ktoré sa delí s **J. Solavom** za jeho **Bratislavské gobelíny**. Tretie miesto za 23 hlasov získal **J. Piša** za Zberateľské state č. 18 **Priesvitka a perfin – dva druhy ochrany poštovej známky**. **S. Šablatura** za **Špecializáciu ČSR I a ČSR II** s počtom 18 hlasov získal štvrtú priečku. **J. Korený** za príspevok **SRN v pozorovateľských misiách OSN a vojenských oparáciach NATO v zrkadle poľnej pošty** získal 14 hlasov a tým piate miesto. Šiesta priečka patrí **J. Solavovi** za článok **Zvieratá v službách človeka – Ťava**, keď dostal 11 hlasov. Na siedmom mieste (10 hlasov) sú **Pokračujúce spomienky** od **S. Šablatury** a na ôsmom mieste s deviatimi hlasmi bodoval **A. Urminský** za **Pohľadnice signované MFK**. Osem hlasov dostal **I. Lužák** za **Pevnosti v Chorvátsku**.

Ďalšie hlasy (1 až 4) súťažiaci priznali ešte ďalším siedmim príspevkom.

Výhercami tretieho kola V. ročníka súťaže sú **Eduard Čenteš z Holíča** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Ján Kostúr, Stará Turá** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 150 Sk). Srdečne blahoželáme!

■ 5. - májové KOLO SÚŤAŽE

Do 5. kola 5. ročníka našej súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorý významný slovenský umelec je autorom výtvarného návrhu známky a na ktorej slovenskej známke je mesto s priamym vzťahom k námetu a názvu emisie.

3. otázka znie: Napište troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v májovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame **do 29. mája 2006**. Za účasť v súťaži vpred ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede. **Redakcia**

FIRMA ZBERATEL®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

www.zberatel.com

Návštívte internetové stránky firmy

ZBERATEL®

Kliknutím na titulyk úvodnej stránky sa
dozviete ďalšie informácie z jednotlivých
oblastí zberateľstva a o aktuálnych ponukách
firmy Zberateľ®

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme
ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍC,
CELISTVOSTÍ
A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16, 821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518, 0903 256 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítláče, príležitostné poštové ☺ a strojové príležitostné ☺)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma Katalóg Filatelia - Numizmatika

Námestie SNP č. 37, 960 01 Zvolen ☎ 045 / 5320 250-51,

0907 818 772, e-mail: caniga.triangel@stonline.sk

Po - Pia: 10.00 - 18.00 hod.

Vykupujeme a predávame

**známky, mince, bankovky,
staré pohľadnice a vyznamenania**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

Wifag II po 38 rokoch skončil

Ako to už na tomto svete chodí, nič netrvá večne. V tomto článku sa pokúsím zhrnúť 38 rokov dlhé obdobie prevádzky stroja Wifag II, ktorý od roku 1967 slúžil okrem iného na tlač poštových známok technikou rotačnej ocelotlače kombinovanej až s trojfarebnou hĺbkotlačou. Výsledná tlač mohla byť teda až štvorfarebná. Stroj Wifag II produkoval okrem kolkov, kupónov MHD a iných tlačovín predovšetkým širokú škálu poštových známok, na ktoré sa zameriam. Od roku 1967 do roku 1992 sa na ňom tlačili známky československé a niekoľkokrát i známky zahraničné, od roku 1993 do roku 2003 známky české a slovenské. V dôsledku obmedzenia nákladov poštových známok, „znovuzrodenia“ ofsetovej tlačovej techniky a ďalším skutočnostiam (stav na Slovensku v roku 2004 - prechod k anglickému ofsetu) sa od novembra roku 2003 technikou OTr+HT tlačia známky len na poslednom rotačnom stroji Wifag III.

Stroj Wifag II zabezpečila vtedajšia Technická ústredňa spojov (dnešná Poštovní tiskárna cenin) v roku 1966 pre novopostavenú budovu tlačiarne v susedstve areálu bývalej Mautnerovej továrne na bielizeň v Prahe - Holešovičiach. Tu si dovoľím citovať ³⁾: „*Volba zcela oprávněně padla na švýcarského dodavatele první rotačky. Wifag II byl objednan u firmy GRAPHICART v Bernu 22. 11. 1962. PZO Kovo odeslalo objednávku 10. ledna 1963; objednávka byla potvrzena firmou 16. ledna 1963 s dodacím termínem v dubnu 1966. Intervence provedená u dodavatelské firmy prostřednictvím Švýcarské poštovní správy o dřívější dodání stroje nebyla úspěšná. Provozní premiéra (1967) byla součástí změn většího významu: po mnoha letech (od r. 1952) různého provizorního rozmístění strojů byla pro tiskárnu (v sousedství „mautnerky“) postavena samostatná účelová budova (zprovozněna r. 1968)*“.

V tom čase sa známky touto technikou tlačili na stroji Wifag I, ktorý bol osadený jednou pozíciou hĺbkotlačovou a jednou ocelotlačovou, avšak v inej budove areálu. Naše známky tak vďaka novému stroju začali byť farebne pestrejšie, a preto aj obľúbenejšie. Stalo sa tak našťastie krátko pred tlačou známok propagujúce Svetovú výstavu PRAGA 68.

Stroj Wifag II sa uvádzal do prevádzky počas apríla 1966 až júla 1967. Na tento účel bolo vyhotovených niekoľko válcov pro hĺbkotlač i ocelotlač, aby sa stroj zabol a obsluha zcvičila. Výsledkom bola tlač farebných „nálepiek“ s perforáciou, logicky vo formátoch neskor používaných pri tlači známok. TF obsahovala 2 x 50 alebo

2 x 25 polí podľa formátu neskorších známok. Pre tlačovú skúšku samotnej rotačnej ocelotlače zhotovil rytec Josef Herčík rytinu portrétu Aloisa Jiráska. Pod portrétom bolo vyryté meno Alois Jirásek, letopočet 1851 – 1930 a nápis ZKOUŠKA TISKU – TÚS. Nálepka bola vytlačená hnedofialovou farbou a opatrená rámcovou perforáciou RZ 11¹/₄ : 11¹/₂. Pre tlačovú skúšku samot-

nej hĺbkotlače boli zhotovené dva valce. Jeden podľa fotografie hradu Karlštejna a druhý podľa fotografie Vysokých Tater. Na oboch nálepkách je vedľa názvu motívu tiež nápis ZKOUŠKA TISKU. Nálepky boli vytlačené jednotfarebne v odtieňoch zelenej farby. Majú rovnaký formát a perforáciu rovnakým blokovým perforátorom ako skúška pre ocelotlač. Pre tlačovú skúšku ocelotlače kombinovanej s farebnou hĺbkotlačou zhotovil Josef Herčík farebnú predlohu podľa fotografie propagačnej jazdy poštového dostavníka na Karlovom moste pri príležitosti svetovej výstavy PRAGA 62.

Aj táto nálepka má označenie TÚS PRAHA – ZKOUŠKA TISKU a má rovnaký formát vrátane perforácie. Je známy PL tejto nálepky s dátumom tlače 9.III.67. Ocelotlačová farba sa použila v odtieňoch čiernej a hnedej, hĺbkotlačové farby v niekoľkých odtieňoch žltej, čiernej a modrej.

Najdôležitejšie však bolo odskúšanie optického automatického nastavovania súťače a perforácie podľa nových značiek autotronu, ako bolo zariadenie na sní-

manie značiek pomenované. Ide o dnes bežne známe KFZ, ktoré pôvodne mali tvar tenkého obdĺžnika rozmerov 10 x 1 mm pre každú použitú farbu. Umiestnené boli na spodnom okraji hornej polovice TF, po oddelení PL sa vyskytujú na PL 1. Vedľa týchto značiek bola umiestnená ešte jedna značka pootočená o 45°, ktorá slúžila na správne nastavenie perforácie.

Súčasťou stroja bolo aj počítadlo, ktoré okrem poradových čísel PL vytlačilo aj dátum tlače. Známkou vytlačené na stroji Wifag II sa (v prípade dvoch farieb - OTr + 1 HT) od známok zo stroja Wifag I dajú rozoznať podľa umiestnenia dátumu tlače. PL z Wifagu I má najprv poradové číslo PL potom dátum, na Wifagu II sa najprv vytlačil dátum, potom poradové číslo PL.

Kedy sa tlačové skúšky skončili, dnes už presne nezistíme, ale prvé viacfarebné známky tlačene touto technikou boli dané do obehu 25. septembra 1967. Išlo o štyri hodnoty emisie Zvieratá slovenských prírodných rezervácií. Avšak ešte pred ich tlačou boli na Wifagu II vytlačené letecké známky, propagujúce Svetovú výstavu poštových známok PRAGA 68. Tie boli vydané až 30. októbra 1967. Tieto skutočnosti možno doložiť dátumami tlače.

Ďalšie tlačové skúšky stroja Wifag II súviseli s technologickou zmenou kontroly hĺbky leptania obrazu známkou na hĺbkotlačových valcoch pomocou FTS (farebná testovacia stupnica). Pre tieto skúšky boli zhotovené TF piatich obrázkov rozmerov 33 x 53 mm. Perforované boli upraveným perforátorom pre formát známky 33 x 26 mm s RZ 11 $\frac{1}{2}$: 11 $\frac{1}{4}$ na výšku, keď boli odstránené párne rady perforačných razníkov. Horná polovica TF má vedľa pravého stĺpca nálepiek vyleptané štyri výrezy z obrázkov pre sivočiernu farbu rôznej hĺbky, prejavujúce sa rôznou intenzitou tlače. Dolná polovica TF má v pravom okraji PA umiestnenú FTS rozmerov 11 x 270 mm rozdelenú na niekoľko častí rôznej intenzity (podobne,

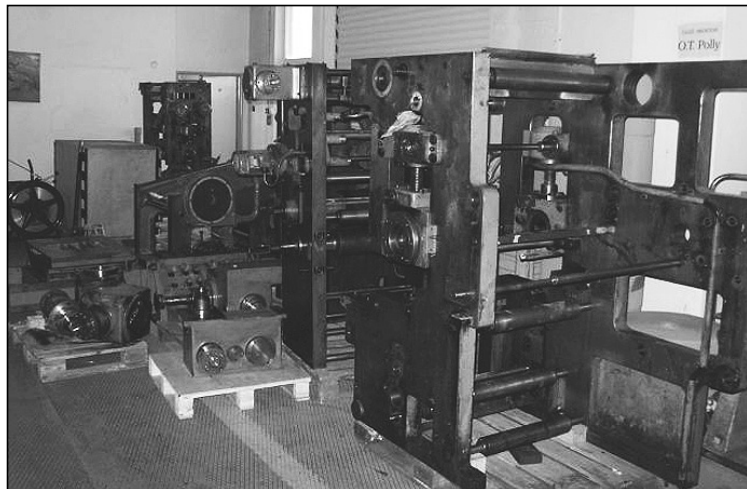

Tri z piatich motívov skúšobných tlačí

ako je to dnes). Známy je dátum tlače 10. XII. 68. FTS iného tvaru sa na PL prvýkrát objavili až v roku 1972, na PL známky Pof. č. 1988.

Počas „života“ stroja bolo na ňom vytlačené veľké množstvo cenín rôzneho charakteru, ktorých výpočet nie je predmetom tejto spomienky. Mňa a snáď i čitateľov zaujmajú predovšetkým poštové známky. Predpokladám, že zberatelia dátumov tlače vedia dokladovať všetky známky a vedia aj rozlíšiť tlač rov-

Časti stroja po demontáži, uskladnené v expedícii PTC pred odvozom do šrotu.

nakých známk zhotovených na stroji Wifag II a Wifag III. Preto obdobie rokov 1983 – 2003 je zrejme najťažšie na určenie stroja. Špecialisti vedia, že v prípade PL (alebo jeho časti) s okrajom s dátumom a poradovým číslom, sa tlačie dajú rozoznať podľa číslíc inštalovaného počítadla).

Vo februári 2004 bolo zo stroja Wifag II demontované počítadlo a inštalované na stroj Wifag III, ktorého počítadlo malo poruchu. To ešte bola nádej, že po oprave počítadla sa stroj niekedy rozbehne. Nestalo sa tak. Posledný dokladovaný dátum tlače českých poštových známk zhotovených na stroji Wifag II je 1. X. 03. Išlo o dotlač vyplatnej známky s prezidentom Klausom – Prof. č. 364.

Myslím si, že pre tento stroj to bolo vo vzťahu k produkcii českých známk rozlúčenie nadovšetko dôstojné. Tlačiť ako poslednú známku s portrétom hlavy štátu sa zrejme inému stroju nepodarí, možno je to dokonca svetové prvenstvo a stálo by za úvahu zapísať to do nejakej významnej kroniky. Nakoniec Prevádzková kniha stroja, ktorá ho počas jeho aktívnej činnosti spravádzala, je kronikou samou. Sú v nej zaznamenané všetky tlače, ktoré boli na stroji zhotovené a pre mnohých z nás by to bolo čítanie pútavé i poučné. Z tejto knihy som sa tiež dozvedel, že stroj sa roztočil ešte raz, a to v období 8. až 13. X. 2003, keď tlačiareň zabezpečovala tlač slovenskej známky č. 312 - 100. výročie letu bratov Wrightovcov. Tento dátum beriem ako oficiálny posledný dátum chodu stroja. Teda aj so slovenskou známkou sa tento stroj dôstojne rozlúčil.

Ak zoberieme do úvahy dátum 24. VII. 67, ktoré evidujeme pri známke L 61 ako dátum prvého dňa tlače (okrem tlačových skúšok), výpočtom získame práve 13 231 dní, počas ktorých stroj slúžil v prospech našej známkovej

tvorby, a tým aj našej filatelii. Úctyhodný výkon.

Od výrobného námestníka PTC, pána Štefka (ktorému ďakujem za tieto informácie) viem, že tlač slovenskej známky č. 312 bola poslednou zakázkou pre tento stroj, preto sa nemožno čudovať, že sa po jeho dvojročnom nevyužití zamestnanci PTC rozhodli stroj demontovať a odstrániť.

Vlastná demontáž prebehla v dňoch 9. až 11. novembra 2005, preto údaj 38 rokov prevádzky v úvode článku

nie je celkom presný. Precízni archivári si poznamenajú, že stroj bol v prevádzke len 36 rokov, pretože posledné dva roky stál na svojom mieste, ale bez pohybu.

Jednotlivé časti stroja boli odvezené do zberných surovín. Oceľ zo stroja snáď ešte nejaké využitie nájde. Kráse našich známk, tlačných technikou OTR + HT to ale neuškodí. PTC má ešte v prevádzke stroj Wifag III, a ten je predsa schopný tlačiť ešte o jednu hlbkotlačovú farbu navyiac. Isté je, že sa tlačová technika Wifagu postupne začne nahrádzať technikou ofsetu. Je len otázkou času a technického stavu poslednej rotačky kedy sa tak stane.

Pokiaľ tento príspevok vyvolal vo vás trochu nostalgie, splnil účel. V dnešnej dobe je obzvlášť dôležité dôstojne sa rozlúčiť nielen s tvorcami známk, ktorí svojimi námetmi a rytinami pohľadli našu dušu, ale i so strojmi, ktoré im v tom láskani a hladení pomáhali. Wifag II k nim rozhodne patril. Veď aj tomu stroju vdýchli dušu predovšetkým mnohí obetaví pracovníci tlačiarene.

Josef Fronc

Odkazy na literatúru:

1. Ing. Kulda, VI. Babák: Zkoušky tisku na strojích pro tisk známek WIFAG – Filatelie 7/1995 str.1 – 3
2. M. Vondřich: Z Jindřišské ulice do Holešovic – Filatelie 5/2005 str. 30
3. R. Fischer: Ofsetem k vítězství ocelotisku – Zpravodaj č. 2/2005 – citace poznámky 6) ze str. 40
4. P. M.: Nové značky na okrajích listů čs. známek – Filatelie ročník 1967 str. – VII – přehledu.
5. Ing. Kulda: Stroje pro tisk čs. poštovních známek – kapitoly o specializaci. Filatelie 8/1994 str.264 – 266

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími

informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedeľu v mesiaci (okrem augusta) od 9.30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadačka • Každú nedeľu od 9.00 hod. okrem sviatkov (júl, august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUCENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné I Buřet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17.00 do 18.00, prístavba Mestského úradu, Radlinského 2751/1, I. posch., č. 112 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42 • každé druhé pondelok o 17.00 hod. (okrem júla a augusta) ■ **NITRA** - FILATELIA • Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOST • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. • Stoly a vstup bezplatne ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Klub dôchodcov na Podzámskej ulici • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAĐ** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17.00 hod. Pošta Poprad 2, zasadačka na 2. poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádkový klub, Mukačevská 22 • Každý štvrtok od 16.00 do 19.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Stretnutia spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri Kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedeľa od 9.00 do 11.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Lipťovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • každý párný týždeň vo štvrtok o 16.00 hod., okrem júl-august ■ **TRENČÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.30 hod. okrem Veľkej

noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENČÍN** - NUMIZMATIKA • Stretnutia spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Trnava • Zborová sieň pri ev. kostole • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **VRANOV n / Topľou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Vináreň Tibava, Duklianskych hrdinov 1235 • Každú prvú nedeľu po 15. v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 0905 547 950, 0911 547 950 □ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➤ 1. máj 2006 RUŽOMBEROK

CELOSLOVENSKÉ VÝMENNÉ STRETNUTIE všetkých odborov v Gymnázii sv. Andreja na Nám. A. Hlinku od 8.00 do 12.00 hod. Stoly pre hostí zdarma.

➤ 6. máj 2006 BRATISLAVA

STRETNUTIE ZBERATEĽOV mincí, vyznamenaní, pohľadníc, odznakov a telefónnych kariet. ObKaS, Vajnorská 21, od 8.00 do 12.00. Info: Ivo Fojtík ☎ 031 /562 5132. Ďalšie stretnutie 3.6.

➤ 7. máj 2006 KYS. NOVÉ MESTO

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATEĽOV starozitností a iných zberateľských odborov, od 8.00 hod. v galérii Mlyn Antik v Radoli. Ďalšie stretnutie v roku 2006: 4.6. aj aukcia. Info: ☎ 0904 526 563.

➤ 13. máj 2006 BRATISLAVA

KONFERENCIA A BURZA FILUMENISTOV sa uskutoční od 8.00 do 12.00 hod. na Priemyselnej ul. č. 6. Pred a po konferencii výmenná burza. Z hl. vlakovej stanice elektr. č. 8, z aut. stanice Mlynské Nivy autobus č. 50, zastávka Slovanet. Účastníkom konf. sa odporúča dohodnúť s MUDr. Mikloškom odber obj. materiálov. Na burze: slovenské novinyky 1993-2006, kat. Slovensko 2005, publikácie, CD „SFZ-1“ a ďalšie materiály.

➤ 13. máj 2006 NITRA

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV; poriada Antik Media v SOU stavebnom Nábř. Mládeže 1. ☎ 0905 267 519. Ďalšie stretnutie 13.5.

➤ 14. máj 2006 KOŠICE

BURZA ZBERATELSKÉHO MATERIÁLU. Spoločenský pavilón Ferrocenium, Trieda SNP (elektr. č. 6 zo železn. stanice). Info: ☎ 055 623 4138 večer.

➤ 14. máj 2006 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ ZBERATELSKÉ STRETNUTIE, budova INGEQ, Bytčická 16 (smer Rajec), od 7.00 do 12.30 hod. Info: ☎ 0903 649 157, 0904 182 373.

➤ 20. máj 2006 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, výstavné priestory TMM, Pod Sokolicami 43. Info: ☎ 032/651 53 03, 0905 267 519. Ďalšie stretnutia v roku 2006: 24.6., 15.7.

➤ 21. máj 2006 TRENČÍN

TRADIČNÉ CELOSLOVENSKÁ BURZA FILATELISTOV V TRENČÍNE sa uskutoční v Kultúrnom centre Dlhé Hony, Ulica 28. októbra 2/1168.

➤ 28. máj 2006 LUCENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE • Hotel Pelikán (pri tržnici) od 8.00 do 12.00 hod. Ďalšie termíny v roku 2006: 25.6., 30.7. Info: ☎ 047 4392 266.

➔ 11. jún 2006 NITRA

HOBBY STRETNUTIE ZBERATEĽOV rôznych odborov sa uskutoční v Nitre na Párovskej ul. 1 od 7.00 do 12.00 hod.

INZERCIA

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie klubov filatelistov Košice **prijmu a zašlú výbery do kolovania**. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z-107

■ **SPOLAHLIVÉ DODÁVKY NOVÍNIE** ČR, 1 Kč = 1,35 Sk + poštovné, pre KF aj jednotlivcov. Tiež novinky Francúzska a všetkých jeho terórií v cene 1 € = 52 Sk (nominál). D. Polan, Svätoplukova 23, 058 01 Poprad. Platí stále. Z-108

■ **KÚPIM CELINY SŠ použité na oslobodenom území** od decembra 1944 do apríla 1945 ☎ 0903 131848 Z-109

■ **FILATELIA CLUB Dolný Ohaj** (okr. NZ) – výmena známok ☎ 0907 777 165, e-mail: ohaj@post.sk Z-110

■ **KÚPIM elektronický zúbkomer** ☎ 0902 516 780 Z-111

■ **PREDÁM** generálnu zbierku ★★ Slovensko 1939-1945 a čiastočne špec. zbierku ★★ Protektorátu ČaM, v dvoch Schaubekových albumoch. Skalová ☎ večer 02/544 130 87 Z-112

■ **KÚPIM staré pohľadnice** Humenné (Homonna) a okolie, Nové Mesto nad Váhom (Vágujhely) a okolie. Peter Kolesár, M.R. Štefánika 26, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, e-mail: kolesar@vonn.sk ☎ 0908 420 530 Z-113

■ **KÚPIM odznaky a medaily** Všeokolských zletov, prípadne vymením za známky, telekarty, mince, medaily. e-mail: prichter@pobox.sk ☎ 0907 580 656 Z-114

■ **HLADÁM** použité nepoškodené slovenské dobíjacie kupóny GSM Orange „Star Wars-Episode III“. ☎ 0908 14 65 59 Z-115

■ **PREDÁM** ☎ Anglicko 1936-1989 v perfektnom stave. Ponúkam ☉ Nemecko, 1MM = 4 Sk, 1M € = 8 Sk, známky s príplatkom 1MM = 10 Sk. Ivan Roudenský, Poste restante, 062 01 Starý Smokovec Z-116

■ **PREDÁM** albumové listy ČSR 1985-1992, SR 1993-2000, Pofis, zasklené bielymi havičkami. Každý ročník osobitne viazaný v tvrdom obale. Cena dohodou. ☎ 0902 516 780 Z-117

■ **KÚPIM, VYMENÍM, PONÚKAM** staré pohľadnice. Ján Ďurián, Holíčska 8, 851 05 Bratislava. Z-118

■ **HLADÁM partnerov na výmenu zberateľského materiálu** z celého sveta, ★★ i ☉ známok, celín, celistv., CM, FDC, mincí, medailí, bankoviek, pohľadnic, odznakov, záp.nálepiek a p. Za chýbajúce dám 2-3 násob. množstvo zo svojich prebytkov alebo cenu. Výmena podľa chybeniek 1:1, podľa kat. Pofis, Michel, Pick, Battenberg a iných. Výmena aj známky za mince či opačne a pod. Za 1/2 až 1/4 ceny predám množstvo prebytkov. Kúpim zbierky i celé pozostalosti zberat. charakteru. Za starozitnosti, obrazy a iný zberateľsky zaujímavý materiál dám známky, mince a pod. Miroslav Sukopčák, Čáčov 294, 905 01 Senica ☎ 034 651 8918, 0905 358 707. Z-119

■ **KÚPIM** ★★ VCH, DCH, DO, CHZ a ine zaujímavosti na známkach SR. Momentálne som v zahraničí, a preto vaše ponuky s opisom a cenou pošlite na e-mail: huno136@pobox.sk Určite odpoviem. Z-120

■ **KÚPIM** knihu P. Hallon: Poštovníctvo na Záhorí ☎ 034 7782 033. Z-121

■ **PREDÁM katalóg ČR 1993-2003** (Pofis) ☎ 034 7782 033 Z-122

■ **PREDÁM ČSR II komplet 1945-1992** v zásobníkoch a zaskl. alb. listoch. Roky 1945-76 podľa kat. Pofis -10%, roky 1977-92 za nominál. Zásobníky, zaskl. alb.listy a perové dosky zdarma. Cena 15 000 Sk. Martinec Jozef, Šalviová 30, 821 01 Bratislava ☎ 02/4329 2294 Z-123

■ **MENÍM** ★★ i ☉ známky, aj 100 za 100. Korešp. H, R, Q, D. Demendy Ferenc, Str. Heine Nr. 4, ap. 14. 300 041 Timisoara, Romania. Z-124

■ **KÚPIM celistvosti prešlé poštou so známkami ČSR** č. PP3, 766, 865, 866, 908, 910, 911, 1511, 1512, 1513, 1514. Peter Ergh, Vážska 3560/1, 921 01 Piešťany Z-125

■ **KÚPIM Nová Baňa** (č. 70), **Senica** (č. 95) tropický lep, prezident Kováč posun „3“. ☎ 032 743 3730 Z-126

■ **PREDÁM** ★★ známky, hárčeky, TL, ZZ, poštové listky a ☒ ČR 1993-1999. Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava 43, ☎ 02/ 654 25 054 Z-127

■ **PREDÁM študijnú zbierku a exponát** Podacie listky z hor. Uhorska 1790-1918 na 120 alb. listoch s popisom, zaskl. Zbierku PH hor. Uhorsko 1770-1918, 1200 ks. ☎ 032/ 6490809 Z-128

■ **KÚPIM hárčeky Slovensko** ★★ 1993-2005 a hárček 119 Defom Slov. štát. ☎ 0905 319 684 Z-129

■ **PREDÁM** ★★ známky Nemecko 1998, kompletný ročník v darčekovom balení. ☎ 0905 33 22 62 Z-130

■ **PREDÁM staré pohľadnice** Ružomberka, Lipt. Mikuláša, kúpelov Sliach. ☎ 0905 33 22 62 Z-131

■ **PREDÁM známky, celistvosti, celiny** a ďalší filatelistický materiál - ČSR I., ČSR II., Slovenský štát, SR od r. 1993, ČR. Vhodné aj pre obchodníkov. Zaujímcom pošlem zoznam. Cena dohodou. Tel. 055-6361909, v prac. čase 055-2295655, e-mail: gerc.miro@pobox.sk Z-132

■ **PREDÁM tri kg firemnej korešpondencie**, cenné listy, doporučené zásielky, I. trieda. ☎ 0905 332 262 Z-133

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 4/2006

V úvodnom príspevku z oblasti poštovej histórie O. Tovačovský a S. Petr pokračujú druhou kapitolou o poštových sadzbách v Českých zemiach v 20. storočí. Z rovnakej oblasti je aj príspevok Fr. Beneša st., ktorý pokračuje 24. časťou seriálu Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy, v ktorom sa ešte vracia k rokom 1918 - 1919. Z oblasti špecializácie ČR je príspevok s mnohými ilustráciami od J. Brožovej a V. Zedníka o doskových chybách na známkach Českej republiky vydaných v roku 2004. V. Dražan sa v príspevku Skutočne najväčnejší! vracia k článku Fr. Beneša z čísla 3/2006 o hárčeku protektorátu Čechy a Morava: Terezín – propagačný hárček pre Červený kríž 1943 v zelenej farbe. V. Feldmann v 21. pokračovaní Abecedy filatelistiky sa zaoberá pismenom V na filatelistickom materiáli. História nemeckého futbalu filatelisticky dokumentuje S. Kamenický v Pokladnici filatelistickej literatúry je 2. časť poviedky F. Langer a o štvoboku ružových Merkúrov. V tradičnej rubrike sa predstavujú novinky Českej pošty ČR, v prílohe je 3. dodatok k 20. dielu Monografie čs. a českých známok.

■ SPRÁVY SFZ č. 185 (1/2006)

Prvé tohtoročné číslo informačného bulletinu Slovenského filu-mentistického zväzu prináša v úvode pozvanie na 10. konferenciu SFZ, ktoré sa uskutoční 13.5.2006 v Bratislave. O unikátoch zo zápaliek píše M. Guspan. Informácie pre špecialistov, slovenské novinky a rubriku Prečítali sme za vás... uvádza V. Gajdoš. Predseda zväzu prináša tiež viacero krátkych informácií a zaujímavostí z oblasti filumencie. V poradní redakcia odpovedá na otázky zberateľov. V závere sú zväzové informácie, ponuky členom a inzercia. www.szf.szm.sk

■ POŠTOVNÍ NÁLEPKY 61 /2006

Spravodajca Spoločnosti zberateľov poštových nálepiek prináša prehľad o zmenách stavu pošt a poštovní v ČR za rok 2006 (J. Kratochvíl), o československých príležitostných R-nálepkách vydaných a používaných na Slovensku píše J. Švehla. O novom podtype 3. typu APOST a o dátumoch použitia 1. typu APOST píše P. Gebauer. V ďalšom príspevku sa uvádza prehľad príležitostných R-nálepiek a cenných nálepiek APOST vydaných v roku 2005. V príspevku Zaujímavosti z terminálov APOST sú na viacerých vyobrazeniach uvedené zberateľsky zaujímavé odchýlky. V závere pokračuje diskusia o návrhu novej typológie českých R-nálepiek. (rubriku pripravil -pem-)

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (➔ pozri informácie na 2.strane) **Novozaradené položky sú zvýraznené.**

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

- Argentína 2000, Kone, 2607-12+BI 72 130,-
 Argentína 2005, Mačka domáca, PL (6) 95,-
 Austrália 1978, Kone - šport. disciplíny, 663-66 40,-
 Bielorusko 2000, Rys ostrovid WWF, 373-376 35,-
Centrálna Afrika 1962, Rôzne druhy chrobákov (doplatné), 1-12 180,-

- Čína 1995, Národný park „Dinghu-Berge“, 2591-94 25,-**
Čína 1995, Sovy, 2596-99 25,-
Čína 1995, Kvety, 2600-03 25,-
Čína-Tchaj-wan 2005, Morské pobrežie s vtákmi 60,-

- Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 € 30,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 € 30,-
 Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 € 30,-
 Falkland Isl. 1983, Ovocie, 382-385 65,-
 Falkland Isl. Dependencie 1982, Mapa ostrova, 116 120,-
 Fidži 1954, Dobročinné, 139-40 60,-
Francúzska Antarktída 1983, 100 r. dobytia pólu (páska), 177-79 130,-
Francúzska Antarktída 1987, Plachetnica - J. B. Charcot, 228 150,-
Francúzska Antarktída 1987, Org. výskum zemskej kôry, 229 180,-

- Francúzska Antarktída 1988, 40 r. 1. francúzskej expedície, 231 235,-**
Francúzska Antarktída 1988, Ostrov tučniakov, 237-38 180,-
Francúzska Antarktída 1988, Vulkanická činnosť, 242-43 155,-
Ghana 2005, Africký lev WWF # 95,-
 Guyana, W. Disney - povolania vo verejnom sektore 65,-
 Guyana, W. Disney - povolania v zdravotníctve 65,-
 Guyana, W. Disney - práca so zvieratmi 65,-
 Guyana, W. Disney - domáce práce 65,-
 Guyana, W. Disney - rôzne služby 65,-
 Guyana, W. Disney - ručné práce 65,-
 Južná Afrika - Bophuthatswana 1990, Drobné cicavce, 235-236 80,-
 Južná Afrika - Venda, Rôzne druhy Aloe, 209-212 85,-
 Kazachstan 1998, Čierny bocian, plameniák brodivé vtáky, 226-28 86,-
 Kazachstan 1998, Mačka divá, rys, snežný leopard, 229-31 86,-
 Kokos Isl. 1981, 100. výr. úmrtia Ch. Darwina a 150. r. teórie o vzniku atola, 78-80+BI 1 90,-
 Korea 2001, Šachoví veľmajstri 20. storočia, 4412-17+BI 484 195,-
Kuba 1991, Motýle, 3452-57 115,-
Kuba 1994, 55 r. ZOO v Havane, 3788-90 95,-
Libéria 2005, Antilopa WWF # 95,-
Mikronézia 2005, Podmorský svet WWF # 95,-
 Moldávia 2005, Hady, jašterice, korytnačky, 4+H 120,-
 Norfolk Isl. 1981, Presídlenie z ostrova Pitcairn, 261-63 30,-
 Norfolk Isl. 1982, Plachetnice, 289-94 95,-
 Norfolk Isl. 1983, Huby, 302-305 95,-
 Paraguay 1970, Krížová cesta, 2017-23, bez leteckých 15,-
 Paraguay 1970, Umenie - kytice, (Renoir, Monet...), 2092-98 15,-
 Paraguay 1970, Umenie - A. Dürer, 2117-23 bez leteckých 15,-
 Paraguay 1971, Umenie - lovecké motívy, (Velazquez, Brun, Vernet), 2185-94 35,-
 Paraguay 1972, Umenie - múzeum Asunción, 2325-34 35,-
 Paraguay 1972, Fauna, 2385-91, bez leteckých 15,-
 Paraguay 1973, Motýle, 2794-2801 40,-
 Paraguay 1975, Umenie (Velazquez, Watteau, Rembrandt...), 2646-53 40,-
 Paraguay 1975, Fauna, 2664-71 30,-
 Paraguay 1976, Mačky, 2765-72 30,-
 Papua and New Guinea 1962, Mapa Pacifiku, 43-45 255,-
Polsko 1986, Kométa Halleya, 3014-15 20,-

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Polsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115, hologram, 3,00 €	35,-	Tchaiwan 2005, Koralový svet - svet. výst. známok-Taipe, 2005	65,-
Polsko 2005, Hlavné mestá štátov EÚ I., 5 známok	175,-	Tuvalu 1980, Svet. výst. známok	
Polsko 2005, Fauna poľských ZOO, 4 známky	150,-	London '80, 120-123	55,-
Polsko 2006, ZOH Turín 2006, zn+k	40,-	Upperyafa 1967, LOH Mexico '68, BI 1, 5,50 €	50,-
Seychelles 1956, Pamätník padlým hrdinom	30,-	Umm-Al-Qiwain 1972, ZOH Sapporo, 464 (BI 30), 6 €	60,-
St. Vincent and the Grenadines,		Umm-Al-Qiwain 1972, Formule, 814-818, trojrozmerné	55,-
W. Disney - povolania v školstve	65,-	Yemen 1970, MS vo futbale Mexico'70, BI 191	50,-
St. Vincent and the Grenadines,		Yemen 1970, Plyšové hračky, psy 3-rozm., 1040-45	60,-
W. Disney - povolania odborné a vedecké	65,-	Zaire 1983, Národný park-Garamba, 1079-83	95,-
St. Vincent and the Grenadines,		Zanzibar 1944, 200 r. dynastie Al Busaid, 194-197	120,-
W. Disney - povolania v doprave	65,-	Zimbabwe 1981, Deň stromu, 255-258, 3,60 €	40,-
St. Vincent and the Grenadines,			
W. Disney - ochrancovia zákona	65,-		
St. Vincent and the Grenadines,			
W. Disney - povolania prírodné	65,-		
St. Vincent and the Grenadines,			
W. Disney - profesionálny šport	65,-		
St. Vincent and the Grenadines,			
W. Disney - povolania v obchode	65,-		
St. Tome E Principe 1980, K 10. výročiu výstupu na mesiac, 650, (BI 45), 15 €	180,-		
Švajčiarsko 1982, 100 r. Železnice, 1214-15 + K	15,-		
Švajčiarsko 1982, 100 r. Železnice, 1214-15 BI	60,-		
Thajsko 2003, 10. výročie diplomatických vzťahov s Juhoafrickou rep. (Slony) (2)	20,-		

OMNIBUS:

„Západoindická federácia 1958“

- Barbados	80,-
- Grenada	65,-
- Jamaica	140,-
- Montserrat	105,-
- St. Christophes-Nevis-Anguilla	70,-
- St. Lucia	90,-
- St. Vincent	60,-
- Trinidad & Tobago	40,-

NOVINKA !

Krúžkový zakladač s kazetou na albumové listy A 4 v euroobale

Albumové listy so známkami sú uložené prehľadne a bezpečne.
Povrch je z hnedej plastickej fólie

Krúžkový zakladač	285 Sk
Kazeta	295 Sk
Cena za komplet	550 Sk
Názov krajiny (samolepka)	25 Sk

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety

Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-		
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-		
Benin 2003, Vodné vtáčstvo BI (3)	25,-		
Benin 2003, Rôzne rasy psov, BI (9)	35,-		
Benin 2003, Sladkovodné ryby, BI (6) + H	33,-		
Benin 2003, Svet dinosaurov, PL (6) + H	35,-		
Benin 2003, Život v korálovom mori, PL (3)	25,-		
Fujeira 1971, Apollo 14, (5 páska)	18,-		
Guinea Bissau 2001, Plachetnice BI (6)	29,-		
Guinea Ecuatorial 1974, Morské ryby, PL (16)	35,-		
Kirgizstan - neoficiálne vydania:			
Kirgizstan 2004, Africké savany I.	29,-		
Kirgizstan 2004, Africké savany II.	29,-		
Kirgizstan 2004, Africké púšte	29,-		
Kirgizstan 2004, Africké stepy	29,-		
Kirgizstan 2004, Ázijský prales I.	29,-		
Kirgizstan 2004, Ázijský prales II.	29,-		
Kirgizstan 2004, Ázijské hory	29,-		
Kirgizstan 2004, Austrálske stepy	29,-		
Kirgizstan 2004, Austrálske vtáky	29,-		
Kirgizstan 2004, Austrálska fauna	29,-		
Kirgizstan 2004, Mokradé Sev. Ameriky	29,-		
Kirgizstan 2004, Prérie Sev. Ameriky	29,-		
Kirgizstan 2004, Americké púšte	29,-		
Kirgizstan 2004, Hory Sev. Ameriky	29,-		
Kirgizstan 2004, Lesy Sev. Ameriky	29,-		
Kirgizstan 2004, Lesy Kanady	29,-		
Kirgizstan 2004, Andy	29,-		
Kirgizstan 2004, Amazonský prales	29,-		
Kongo 2003, Slony, BI (6)	29,-		
Kongo 2005, Domáci miláčikovia pes a mačka BI (6)+2H	38,-		
Kongo 2005, Africká fauna, BI (6) + 2H	38,-		
Kongo 2005, Kolibrík, BI (6) + H	33,-		
Kongo 2005, Papagáje, BI (6) + H	33,-		
Kongo 2005, Rôzne vtáky BI (6) + 2H	38,-		
Kongo 2005, Kačky a divé mačky BI (6) + 2H	38,-		
Kongo 2005, Tukan BI (4) + H	25,-		
Kórea 1979, Včela medonosná, H (3)	10,-		
Kórea 1979, Ruže, PL(6)	18,-		
Kórea 1979, MS v stolnom tenise, PL(6)	18,-		
Kórea 1980, 50 r. preletu Zeppelinu cez Sev. pól, PL(4)+H	35,-		
Kórea 1982, Futbal MS Špania '82, PL(4)+H	25,-		
Kórea 1983, Hist. lokomotívy, PL(4)+2K	25,-		
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) I.	35,-		
Kórea 1984, Európski panovníci, BI (9) II.	35,-		
Kórea 1986, MS vo futbale, Mexico '86, (H)	12,-		
Kórea 1987, ZOH Calgary, H	12,-		
Kórea 2004, Hus WWF, (4)	18,-		
Kórea 2004, Hus WWF, (4x 4 blok)	80,-		
Kuba 1995, Vtáčstvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-		
Kuba 2003, Kubánsky krokodíl WWF, (4)	14,-		
Kuba 2003, Ostrovne vtáky, (4)	15,-		
Kuba 2003, Polárna fauna, Expo Bangkok 2003, (5+H)	29,-		
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-		
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-		
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-		
Mozambik 2001, MS vo futbale Kórea/Japonsko, BI (9) + 3H	48,-		
Mozambik 2001, Šachoví majstri, 2 BI (9) + H	48,-		
Poľsko 1981, Lovná zver, (6)	18,-		
Poľsko 1981, Zubor európsky, páska, (5)	15,-		
Poľsko 1985, Vik WWF, (4)	12,-		
Poľsko 1986, Hist. požiarnci, (1)	5,-		
Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-		
R.de Côte D'Ivoire 2003, Ochr. prírody BI (3)	25,-		
R.de Côte D'Ivoire 2003, Národ. parky BI (2)	22,-		
R.de Côte D'Ivoire 2003, Fauna afrických planín BI (6) + H	33,-		
Vietnam 1988, Vodné vtáky (6)	12,-		

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-
Rok 2005	44,-

Pri kúpe všetkých 9 ks katalógov len za 396,-

Československo 1945-1992, Pofis 2006, 280 str.
celofarebný 590,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Československo
1945-1992, 12 strán bez vyobrazení 18,-

Aktualizovaný cenník Zberateľ známok Slovensko
1939-1945, 8 strán s vyobrazeniami 28,-

Známky základného radu podľa aktualizovaného cenníka
Slovensko 1939-1945 sú v stálej ponuke firmy Zberateľ

Katalóg ERVO SLOVENSKO 1939-1945, 1993-2005 399,-

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-
Rákocziho 1703-1711 195,-

Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie 265,-

Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780
(II.doplnené vydanie 2001) 235,-

Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),
(1766-80) 250,-

Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a
Leopolda II 1790-1792 240,-

Novotný: Mince Františka I. 1792-1835 185,-

Novotný: Mince a korunovačné medaily
Ferdinanda V. (1835-1848) 135,-

Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916)
nové vydanie r. 2006 325,-

Novotný: Mince Leopolda I. (1657-1705) 330,-

Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR
a SR 1918-2004, farebný, vydanie 2004 330,-

Novotný-Moulis: Katalóg mincí ČSR 1918-92,
ČR a SR 1993-2006 325,-

Katalógy použité

Michel č. 2 Karibské ostrovy 1995 690,-

Michel č. 4 Severná a vých. Afrika 2002 950,-

Michel č. 7 Austrália, Oceánia, Antarktída 2002/3 1100,-

Katalógy staršie, nepoužívané

MICHEL: Nemecko Junior 2004 350,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,
16-listový 490,-
30-listový 870,-

Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,
s logom i bez loga **Slovenskej pošty**, 360,-

Havidky čierne, šírka 31, 36, 38, 40, 44,
52, 55, 59, 60, 70 a 90 mm - balíček 60,-

Havidky čierne na PL:
ležaté, veľkosť 185x135 mm - ks 19,-
ležaté, veľkosť 170x120 mm - ks 15,-
stojaté, veľkosť 116x175 mm - ks 15,-

Havidky biele na PL:
ležaté, veľkosť 175x120 mm - ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175 mm - ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia
listov (3 alebo 4 otvory) 365,-

Náhradné listy
12-okienkové 55x53 mm - 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm - 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm - 1 list 35,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá,
lopatkovitá alebo okrúhla), kus 85,-

Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 155,-

Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm 260,-

Lupa Ø 20 mm v kovovom púzdre, 10x 395,-

Lupa s osvetlením a desiatinným delením,
možnosť zaostrenia 680,-

Ďalšie lupy podľa Zberateľa 9, 10/2005

Skúšobná UV - lampa SIGMA

Stolné vyhotovenie na sieť 220 V - rozozná luminiscenčné
známky, odhalí falošné bankovky 570,-

UV – lampa na batérie, ručná 520,-

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček á 64,-

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO

	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-
Ročník 2005	18,-	68,-	65,-	245,-

I.časť : základné známky a hárčeky,

II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárčkov
Pri objednávaní prosíme vždy uviesť ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !

V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať I.+ II. časť súboru.

Listy ponúkame bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty: Pofis a A 4. Ceny sú rovnaké!

Albumové listy SLOVENSKO 1939-1945

základný rad, 17 listov

BZ	135,-	Z	425,-
----	-------	---	-------

Albumové listy PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA 1939-1945

základný rad, 12 listov

BZ	95,-	Z	320,-
----	------	---	-------

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA

	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-
Ročník 2005	185,-	530,-

Ročník 1988, 1999 len formát Pofis, ročníky 2000 - 2004 formát Pofis aj A 4 (cena rovnaká).

Ponúkame albumové listy, Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorčekovou podtlačou (len formát Pofis) á 4,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1992	24,-	85,-	46,-	175,-
Ročník 1991	24,-	85,-	80,-	255,-
Ročník 1990	34,-	125,-	58,-	205,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO

Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1989	45,-	150,-	45,-	175,-
Ročník 1988	65,-	235,-	90,-	310,-
Ročník 1987	45,-	155,-	120,-	395,-
Ročník 1986	45,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1985	56,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1984	50,-	190,-	95,-	325,-
Ročník 1983	50,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	295,-
Ročník 1981	55,-	195,-	85,-	275,-
Ročník 1980	55,-	195,-	80,-	255,-
Ročník 1979	45,-	155,-	95,-	325,-
Ročník 1978	60,-	235,-	75,-	235,-
Ročník 1977	55,-	210,-	195,-	650,-
Ročník 1976	45,-	150,-	60,-	210,-
Ročník 1975	56,-	195,-	190,-	595,-
Ročník 1974	56,-	195,-	182,-	575,-
Ročník 1973	48,-	150,-	105,-	350,-
Ročník 1972	56,-	195,-	65,-	235,-
Ročník 1971	48,-	170,-	75,-	255,-
Ročník 1970	56,-	195,-	110,-	370,-
Ročník 1969	52,-	195,-	75,-	255,-
Ročník 1968	75,-	260,-	110,-	350,-
Ročník 1967	55,-	195,-	50,-	170,-

Druhú časť albumových listov možno objednať aj bez variantov kupónov, prípadne v ľubovolnej zostave z ponúkaných listov.

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks

15,-

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií © (str.42)

MÁJOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií
★★ (str.40)